

VIHARNIK

ŠT. 10 / 15. LETNIŠKA 4, APRIL 2000 / POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 2380 SLOVENJ GRADEC / CENA 280 TOLARJEV

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENIJSKEGA
GOZDARSKEGA
ZVEZA

OGLAR
RUDOLF STRMCNIK
KOPO KUHA IN
CEPI SKODLJE

PRODAJA DELNIC GOZDNEGA GOSPODARSTVA SLOVENJ GRADEC D.D.

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec d.d. v skladu s statutom objavlja prodajo rednih delnic Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec.

Lastniki delnic prodajajo 4.527 rednih delnic Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec d.d.

Cena delnice se določi z dogovorom med prodajalcem in kupcem delnic.

V skladu z določili statuta imajo prednostno pravico nakupa delničarji Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec d.d., ki v roku 30 dni od dneva objave v Viharniku s pisnim sporočilom izjavijo, da so kupci delnic.

Kupoprodajno pogodbo med prodajalcem in kupcem pripravi Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec d.d.

Pisno sporočilo o nakupu delnic sporočite na naslov:
GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC D.D.

Vorančev trg 1
2380 SLOVENJ GRADEC

TRBONJSKI SNOP JE BIL DOLG

Fantje in moške iz Trbonj vsako leto za cvetno nedeljo spletejo velikonočni snop in je za kakšen meter daljši od prejšnjega. Tudi letos so na Koratovi kmetiji pod nadzorstvom domačega gopodarja Petra in sosedovega Lužnikovega Mirka spletli velikonočno butaro, ki je v dolžino merila kar 46,5 metra. Kar okoli 17 krepkih fantov je snop prineslo na žegnanje pred domačo cerkev. Po žegnanju so s snopom krenili po vasi, šli z njim skozi Galunovo gostilno, pa čez novo-zgrajeni Lužnikov hlev in čez polje (na posnetku) s čimer so želeli dobro in obilno letino.

Foto: Franc Jurač

PETER CESAR, inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

V mesecu marcu smo na KE Slovenj Gradec ponovno organizirali izobraževanje gozdnih posestnikov, tokrat enodnevnega tečaja z naslovom "Pomen, nega in krojenje listavcev". Tečaj je bil namenjen gozdnim posestnikom revirjev Sele in Podgorje.

Glede na to, da smo prejšnji tečaj organizirali v revirju Podgorje, smo se tokrat zbrali na Selah pri Apačniku, tako da tudi ostali udeleženci zamenjajo okolje in pogledajo čez domači prag.

Slovenija je gozdnata dežela, preko 55% površin pokrivajo gozdovi, kar nas uvršča na četrto mesto po gozdnosti v Evropi. V slovenskih gozdovih ima areal svoje naravne razširjenosti okoli 70 drevesnih vrst, od tega le 10 vrst iglavcev in okrog 60 vrst listavcev, kar kaže na veliko pestrost naših gozdov. Zaradi reliefa in težje dostopnosti velikega dela naših gozdov, je človek manj usodno vplival na gozd, kot v večini evropskih držav. Kljub temu dejanska drevesna sestava močno odstopa od potencialne vegetacije. Po podatkih iz leta 1997 (za celo Slovenijo) je dejansko razmerje med iglavci in listavci 49% : 51%, medtem ko bi slovenskim rastiščem ustrezala vegetacija v razmerju 20% : 80% v korist listavcev.

Na gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec je stanje ravno obratno, prevladujejo iglavci in le v manjši meri so prisotni listavci. Naš namen ni bil, da bi v gozdovih gojili samo še listavce, temveč da lastnike gozdov opozorimo, kako pomembni so listavci v gozdu, tako z vidika rastišč, pestrosti gozda in nenazadnje tudi z ekonomskega vidika. Z večjo pestrostjo drevesnih vrst, se kmet lažje prilagaja razmeram na vedno bolj zahtevnem tržišču. Povpraševanje po lesu smreke je stalno, stalna je tudi ponudba in z njo cena. Pri listavcih je povpraševanje bolj kampanjsko, enkrat jelša, nato

češnja, jesen, letos javor. Ponudba kvalitetnih listavcev ni velika, zato je toliko večja cena, kar je še posebej pomembno za lastnika.

Po uvodnih besedah vodje KE Slovenj Gradec Toneta Levca, univ.dipl.inž., njegovi izčrpani razlagi o pomenu listavcev (zlasti) v kmečkem gozdu in negi le teh, je sledil razgovor z udeleženci. Skupno smo ugotovili in potrdili, da se odnos večine lastnikov gozdov do listavcev močno izboljšuje, da se zavedajo pomena listavcev v svojem gozdu, tako z ekonomskega kakor tudi z vidika pestrosti. Pri listavcih je še zlasti pomembno, da pravilno oblikujemo krošnjo, preprečujemo rogovilasto in s pravnimi redčenjem tudi šibasto rast drevoja.

Teoretično razlago o krojenju listavcev je podal univ.dipl.inž. Mitja Jandl iz GG Slovenj Gradec. Udeležence je seznanil z najpogostejšimi napakami, ki močno vplivajo na kvaliteto hloda listavcev, zlasti pa je še poudaril, da se listavci krojijo po kvaliteti, ne glede na dolžino sortimenta. Opozoril je tudi na nekatere "napake" prevzemalcev lesa, ki lahko lastnika lesa močno udarijo po žepu. V drugem delu smo bili na terenu prisotni pri strokovnem podiranju debele bukve, katero smo kasneje skupno razkrojili tako, da je bil vrednostni izkoristek debela maksimalen.

Višina desetletnega etata za vsak oddelek ali odsek gozda je predpisana z gozdnogospodarskimi načrti, kvaliteta lesa se ob sečnji ne da več spreminjati. Kar smo gojili, to je zrastle in to lahko sekamo (v skladu z zakonom), od načina krojenja deblovine pa je močno odvisno, koliko bomo iztržili za prodani les. ▲

1. Udeleženci tečaja "Krojenje listavcev"
2. Strokovno o krojenju jim je razložil Mitja Jandl, univ. dipl. inž. gozdarstva.
3. Izdelava zaseka
Foto Peter Cesar

DELAVNICA - NEGA MLADEGA GOZDA

Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

JANKO MIKELN, univ.dipl.inž.gozd.,

Konec meseca marca smo sodelavci na krajevni enoti Prevalje pripravili enodnevno delavnico za lastnike gozdov iz naše krajevne enote. Na urejeni kmetiji, po domače Lužnik na območju Šentanela, so 26 kmetov, navzočih na delavnici, prijazno sprejeli. Namen delavnice je bil, da lastnike gozdov seznanimo:

- z načrtovanjem v gozdarstvu s poudarkom na gojitvenem načrtovanju,
- z načeli nege mladega gozda in
- zastavljenimi cilji in ukrepi v gozdu, ki privedejo do zastavljenega cilja.

Po predstavljeni teoriji s pomočjo pomagala smo se odpravili v Lužnikov gozd, kjer smo si na treh točkah - za posamezno razvojno fazo gozda - postavili cilj, določili ukrepe za doseg cilja in z demonstratorjema ploskev obdelali tako kot smo si zamislili.

Mnenje navzočih je bilo, da so bili ukrepi izvedeni dobro in da

je razlika med nenegovano in negovano ploskvijo očitna. Razšli smo se z ugotovitvijo, da je takšno izobraževanje potrebno, vendar je čas tisti dejavnik, ki največkrat onemogoča izvedbo načrtovanih del v domačem gozdu.

Udeleženci delavnice opazujejo demonstratorja pri delu.

Udeleženci delavnice pred Lužnikovo kaščo v Šentanelu.

Foto Gorazd Mlinšek

PRI LAUTERJU JE ZAGORELO

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Jazbina je dolga ozka alpska dolina, ki sega iz Žerjava z manjšimi kraki pod sam vrh Uršlje gore. Že samo ime nam pove, da so tu strma pobočja porasla z gozdom. Kljub divjemu terenu živijo na prisojnih pobočjih trdni ljudje. Malo je v tem divjem svetu še "živih" kmetij. Med te kmetije spada še pred kratkim slikovita manjša kmetija Lauter po domače. Imajo zelo malo gozda (skozi desetletja zarastli gozdni robovi). Intenzivno se ukvarjajo z živinorejo, kolikor jim dopuščajo male kmetijske površine. Vsak dan oddajo mleko, zredijo pa tudi več prašičev.

Lavterjev gospodar Kristi ima svoje korenine na savinjski strani, kjer so znani izdelovalci savinjskih želodcev. Morda so Kristijevi starši prenesli nekaj znanja tudi na svojega sina, ►

Pri Lauterju so ognjeni zublji v nekaj minutah uničili svinjski hlev, kaščo in novo hišo.

Foto Gorazd Mlinšek

pa tudi žena Angela je prava mojstrica izdelave domačih suhih mesnih izdelkov. Vedno so ti postregli z dobrim želodcem in suho klobaso. Da so Lauterjevi želodci odlični, so se Lauterjevi lahko zahvalili tudi več kot sto let stari kašči. V spodnjem delu je velbana klet, v zgornjem nadstropju pa je bil slikovit in izredno lep leseni del. Kašča in svinjski hlev sta imela streho pokrito s skodljami in sta dajala Lauterjevi domačiji slikovit in prijeten videz. Kar nekaj likovnih srečanj je bilo že v Jazbini, mnogi znani likovniki so prihajali h Lauterju in so upodabljali Lauterjevo domačijo. Še poseb-

no jim je bila pri srcu kašča. Danes ni več možno upodabljati zanimivih motivov okoli slikovite Lauterjeve domačije. Lauterje je prizadela nesreča. Letos 7. aprila je okoli 11. ure pri Lauterju zagorelo. Najprej se je vnela lesena streha svinjskega hleva. Veter je pripomogel, da se je ogenj hitro širil po vsem hlevu, iskre in ogorki so vneli leseno ostrešje kašče, od tod pa se je ogenj razširil na novo zidano poslopje, ki stoji poleg kašče. Vzrok požara naj bi bil v sežiganju saj in čiščenju dimnika v stari bivalni hiši. Veter je raznašal naokoli iskre, ki so padle tudi na leseno streho.

Ob izbruhu ognja je bila doma Lauterjeva gospodinja sama in nemočna. Sama je poskušala rešiti nekaj strojev. Med prvimi ji je prihitela na pomoč s sosednje kmetije Močivnikova Olga. Uspelo jima je rešiti še skoraj nov trosilnik za gnoj, zgoreli pa so manjši stroji. V ognju so izgubili življenje trije prašiči, med njimi je bila tudi breja svinja in večje število zajcev. Hitra intervencija gasilcev (Lauterjevi so od Žerjava oddaljeni skoraj pol ure vožnje z avtomobilom) je pripomogla, da so rešili pred ognjenimi zublji še staro hišo. Kljub oddaljenosti so prišli takoj na pomoč tudi bližnji sosede in

črnjanski gozdni delavci GG Slovenj Gradec in poleg gasilcev pripomogli, da katastrofa ni bila še večja.

V nekaj minutah je ogenj uničil več desetletni trud Lauterjevih. Materialno so zelo prizadeti, duhovno pa ostajajo trdni. Dobro vedo, da morajo živeti naprej. Potrebni pa so ne samo moralne pomoči, temveč tudi materialne. Prav jim bo prišla vsakršna pomoč tako občine, svetovalne kmetijske službe, gozdarjev, pa tudi ostalih!

In ne pozabimo: V nesreči spoznaš človeka! ▲

PLANINSKA ŠOLA NA NARAVSKIH LEDINAH

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Živimo v prelepem gozdnatem okolju. Naše domače obdajajo Uršlja gora, Peca, Smrekovec in še druge planine. Živimo sredi planin, torej smo tudi "planinski" narod. Če hočeš spoznati gore, se jim moraš približati.

Ni zadosti, da se sprehajaš in ležeš po njih, moraš se znati tudi pravilno obnašati v gorskem prostoru. Morda je kultura obnašanja v planinskem svetu marsikateremu še neznan, to pa najlažje pridobiš z osveščanjem v obliki pridobivanja najrazličnejših dodatnih znanj. Poleg šol naj bi poskrbeli za pravilno vzgojo tudi starši. V veliko pomoč so jim pri spoznavanju planinskega sveta in obnašanja v njem tudi posamezni prizadevni člani planinskega društva.

Tudi na Ravnah se organizirano zbirajo mladi v Mladinskem odseku planinskega društva Ravna na Koroškem. Osnovnošolci s Čečovja in Javornika se dobivajo na osnovni šoli Prežihov Voranc in se skupaj pod vodstvom učiteljev vodnikov podajajo na bližnje in daljne gore. Radi pa se jim pridružimo tudi gozdarji. Znanje o gorah, obnašanju v gorah in prvi pomoči si pridobivajo tudi v planinski šoli.

Letošnje planinske šole na Naravskih ledinah se je udeležilo 13 učenec in učencev. **Namestnici ravnateljice osnovne šole Prežihov Voranc Veroniki Kotnik** smo pomagali še: **medicinska sestra Marjeta Dretnik**, **učiteljica javorjniške osnovne šole Danica Šušteršič**, **gorski vodnik Viljem Kotnik** in moja ma-

lenkost. Planinska šola je trajala dva dni. V petek popoldan (7. aprila 2000) so otroci utrjevali znanje o prvi pomoči v gorah in na planinah, opravili so preizkus znanja o planinah in planinarjenju, spoznavali so gorski gozd in gore s pomočjo risb in lepih diapozitivov gorskih motivov. Avtor le-teh je učitelj Alojz Pristovnik. Naslednji dan smo praktično spoznavali gorski gozd, saj smo se kljub napovedim v sneženju podali na Uršljo goro. Vsi smo zdržali, popoldan pa smo se učili uporabljati razne vrve vozle. Vsi udeleženci planinske šole so dobili za dobro pridobljeno znanje tudi priznanja. V popoldanskih urah smo se utrujeni, vendar zadovoljni, v snežnem metežu vračali v dolino. ▲

Pohod skozi letne čase. Kratek počitek in pregled planinske opreme pred vzponom na Goro. Nad prepadnimi stenami vrh Uršlje gore.

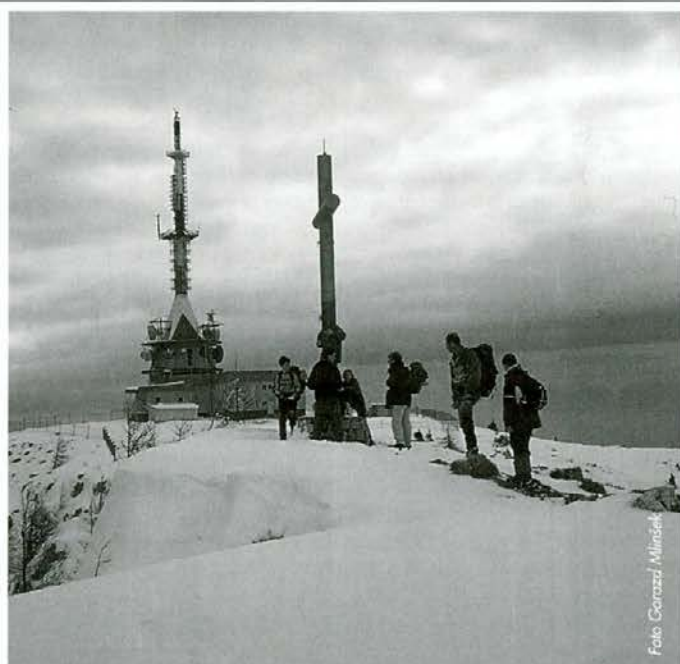

Foto Gorazd Mlinšek

Foto Gorazd Mlinšek

Foto Gorazd Mlinšek

MAG. JOŽE PRATNEKAR

Zima se izteka in približuje se nova rastna sezona. Za dober uspeh paše je potrebno že pred začetkom pašne sezone pripraviti na pašniku vse potrebno, da bo rast in raba travne ruše čim boljša. Pozabiti ne smemo tudi na pripravo živali. Hlevski način reje pozimi in zimski obrok krme se močno razlikuje od pogojev na paši. Prireja živali in mlečnost bo boljše pri živalih, ki jih bomo počasi navadili na nove pogoje.

Spomladanska oskrba pašnika

Za pašo so najprimernejša blago nagnjena zemljišča, kjer voda hitro odteka. Če imamo probleme z zadrževanjem vode na pašniku, je potrebno najprej urediti drenažo. Na prevlažnih zemljiščih bo živina uničila rušo; taka mesta pa so tudi legla raznih zajedalcev.

Pred začetkom paše je potrebno pregledati ograjo; preperete kole zamenjamo z novimi iz trdega lesa, pokvarjene izolatorje zamenjamo in žico ponovno napnemo. Če je žica zarjavela, jo zamenjamo. Pri nakupu bodimo pozorni, da je zares kvalitetna. Preverimo tudi delovanje pašnega aparata, kako je z varovanjem proti strelji in kako je poskrbljeno z vodo na pašniku. Na pašniku pobereimo kamenje, veje in drugo in pašnik pobranamo. Ta ukrep je zelo koristen. Z njim poravnamo krtine in kravjake, ki so ostali iz prejšnjega leta. Ob tem pa tudi travno rušo zračimo. Vse to vpliva na višino pridelka. Če je zmrzal privzdignila travno rušo, jo povaljamo, da pridejo korenine ponovno v stik z zemljo.

Če je snežna plesen travno rušo zredčila (rjave preslege), je potrebno vsejati travno deteljne mešanice. Najbolje je, da to opravimo s posebno sejalnico. Lahko pa si pomagamo tudi tako, da ob gnojenju z mineralnimi gnojili v trosilec dodamo 15 kg travno deteljnega semena po hektarju in po setvi pašnik pobranamo oziroma povaljamo. Pri gnojenju pašnikov moramo upoštevati založenost zemlje s posameznimi rastlinskimi hranili. Zato je potrebno opraviti analizo zemlje. Gnojenje opravimo na osnovi predvidene intenzivnosti rabe travinja. Pri tem upoštevamo tudi hranila, ki jih pusti na pašniku živina med pašno

sezono. Pri planirani intenzivnosti 2 GVZ/ha moramo dodati letno: 200 kg/ha dušika 60 kg/ha fosforja 50 kg/ha kalija ali v mineralnih gnojilih:

- zgodaj spomladi 400 do 500 kg/ha NPK 13:10:12 ali 15:15:15
- po vsakem obhodu živali oziroma košnji pa še 100 do 150 kg/ha KAN.

Gnojevke spomladi ne polivamo na tiste dele pašnika, ki ga bomo najprej popasli. To organsko gnojilo razredčeno polivamo po dvakratnem obhodu živali in to na tiste dele pašnika, namenjene za košnjo.

Če smo s kemično analizo ugotovili, da je zemlja na pašniku zakisana (pH pod 5,5), je potrebno zemljo apniti. Najprimernejši čas je jeseni, lahko pa apnimo tudi spomladi.

S pašo začnemo zgodaj spomladi, ko je ruša visoka 5 - 7 cm. Najprej popasemo 1/3 pašnika, tako da živina ostaja v vsaki čredinki po 2 do 3 dni. S tem dobimo stopničasto rušo, kar bo pozneje odločno vplivalo na kvaliteto paše in pridelke. Po 8 do 12 dneh, ko je tako živina popasla in "pregazla" prvo tretjino čredink, začnemo z normalno polobročno pašo v drugi tretjini čredink. Ko smo popasli ta del pašnika, se zopet vrnemo v prvo tretjino pašnika. Tretji del pašnika pa moramo zelo zgodaj pokositi, da bomo imeli kasneje kakovostno pašo. Pri tem sistemu paše mora biti pašnik razdeljen vsaj na 14 čredink. Velikost posamezne čredinke je odvisna od števila živali, ki jih pasemo. Pri tem moramo upoštevati, da odraslo govedo potrebuje za pašni dan 1 ar pašnika.

Poleg obročne oziroma polobročne paše je še več drugih načinov rabe travinja. Poznamo pašo povprek, kjer je pašnik

Prikaz postavitve elektro ograje.

Foto Jože Pratnekar

razdeljen na manjše število čredink. Obročno pašo priporočamo kmetijam, ki redijo krave z visoko mlečnostjo. Pri tem načinu rabe travinja pridejo živali vsak dan na svež še nepopašen del čredinke. To pa je za konstantno mlečnost pomembno. Paša povprek pa je primerne za vzrejo plemenskih telic in govejih pitancev.

Poleg teh načinov je še veliko vmesnih sistemov. Pri vseh pa je pomembno to, da pašnik razdelimo vsaj na dve čredinki in vse čredinke na leto vsaj enkrat tudi pokosimo. Tudi na planinskih pašnikih je potrebno urediti več čredink in živino preganjati. S tem dosežemo, da se ruša odpočije, pa tudi raznih parazitov, predvsem pri paši drobnice se izognemo.

Priprava živine na pašo

Navadno se kmetje za začetek paše držijo določenega datuma v mesecu, ne glede na razvoj in hitrost rasti travne ruše. Prepozni odgon živali na pašnik ima veliko negativnih posledic. Naštejmo jih nekaj:

Spomladi je rast travinja izredno hitra. Strokovno temu pravimo "ekspanzija rasti". Že en zamujen teden pomeni nepopravljivo škodo skozi vso pašno sezono. Če pričnemo s pašo prepozno, ruša preraste, živali travo pohodijo, zamažejo in izkoristek takega pašnika je skromen. Posledica tega sta nižja mlečnost in slabši prirastki.

Zato velja osnovno pravilo, da odženemo živino na pašo, ko je ruša visoka od 5 do 7 cm in to ne glede na datum.

Ker živali zgodaj spomladi s pašo ne dobijo dovolj hranil za vzdrževanje, prirejo mleka in prirast, je potrebno živino dokrmeljati. To lahko opravimo pred odgonom na pašo, da jim v jasli pokladamo seno oziroma silažo. Se bolj primerno pa je, da dokrmeljamo kar na pašniku. V ta namen namestimo v čredinke posebne okrogle jasli, kamor naložimo seno oziroma jasli položimo čez okrogle bale kot to prikazuje slika. Jasli moramo vsakih nekaj dni premakniti, da živali ne poškodujejo travne ruše. Prehod na pašo naj traja vsaj 14 dni. V tem času postopoma povečujemo delež paše v obroku. Prehod izvedemo tako, da spustimo živino prvi dan v prvo čredinko po dve uri. Postopoma povečujemo čas zadrževanja živine na pašniku, tako da je živina po sedmih dneh na pašniku že osem ur in več.

Prehod na letno krmljenje mora biti postopen tudi zaradi zdravstvenih razlogov, da se v vampu govedi ustvari primerna mikroflora. Poskrbeti moramo tudi, da dobijo živali dovolj rudnin, predvsem natrija in magnezija, saj obstaja resna nevarnost pojava pašnih tetanij. Na pašniku moramo poskrbeti za dovolj pitne vode. V vsako čredinko namestimo lesena korita in vanje speljemo vodo. Na ▶

pašnik ne sodijo razne kopalne banje, ki jih, žal, še vse pre-pogosto srečamo na marsikateri kmetiji.

V naših podnebnih razmerah so zelo ugodni pogoji za razmnoževanje in in širjenje raznih želodčno - črevesnih in pljučnih zajedalcev. Okužene živali izločijo z iztrebki veliko število jajčec, s katerimi se okužijo ostale živali na pašniku. Da bi to preprečili, moramo vsaj 14 dni pred začetkom paše živalim dati ustrezno sredstvo proti zajedalcem (dehelminiziranje).

Pašnik za odrasle živali mora biti ograjen z dvojno elektro ograjo. Žica naj bo debela vsaj 2,5 mm in 3 krat pocinkana. Priskrbeti si moramo pastirja visoke moči. Pri tem je potrebno poudariti, da moramo pri izdelavi ograj v prvi vrsti poskrbeti za kvaliteten material (koli iz trdega lesa, kvalitetna žica, dobri izolatorji, itd.).

Ograja mora namreč opravljati tri naloge:

- varovati družino,
- preprečevati dostop zverem in potepuškim psom,
- mora biti tudi lepa na oko in okras kmetije.

Površno izdelana ograja ni v ponos kmetiji. Posledice pa bodo vidne tudi kasneje, ko bodo s pašo sami problemi. Zato se izplača pri postavitvi potruditi, za ureditev ograj in pašnika v začetku nameniti nekaj več denarja, saj se bo to pozneje bogato obrestovalo. Tudi letos bo država iz republiškega proračuna namenila nekaj denarja za urejanje in obnovo pašnikov in to z namenom, da se pri kmetih poveča interes za pašo goveje živine in drobnice. Zavedati se namreč moramo, da je paša še vedno najcenejši način reje živine in rabe kmetijskega prostora. Predvsem to velja za hribovski in gorski svet, kjer je

Okrogle jasli za silažo in seno.

Foto Jože Pratnecar

zaradi posebnih naravnih pogojev reja živine skoraj edina oblika kmetovanja. Čim ceneje kmetovati in iz zemlje iztržiti največ pa je v teh, za kmete vse prej kot

ugodnih letih še kako pomembno. Z nadzorovano pašo pa preprečujemo tudi zaraščanje kmetijskega prostora, ki je v Sloveniji zelo velik problem. ▲

MAREC – NAJLEPŠI MESEC

MARIJA OMULEC

Marec, najlepši mesec v letu... Ah, kaj govorim! Največkrat slišimo: "Maj najlepši mesec v letu. Zame že in še za mnoge druge. Zakaj pa v letošnjem letu ne bi bil to mesec marec? Vsaj za članice Društva kmetič Dravska dolina bi lahko bil. Bom takoj razložila zakaj. Osmi marec – dan žena, deveti marec izlet s cil-

jem v ljubljanskem Šentjakobskem gledališču, 25. marec praznik mamic. Dodajmo še praznovanja po mnogih krajevnih odborih in šolah, seveda s poudarkom na lepih besedah o materah in ženah. Zato bi nekaj misli o kmetičah, ki so žene in matere predstavila tudi sama. Kmetica se čisto slovnično sliši kot

pomanjševalnica, vendar bi bilo narobe, če bi o njej tako mislili. Glede na njeno vlogo doma, v kraju in družbi, bi njeno ime lahko pisali z veliko začetnico. Vsaka kmetica ima sestavljen svoj delovni program – urnik, ki ga pozna na pamet. V prvi vrsti skrbi za družino. Ona – mama – kmetica vedno

opozori otroka na pozabljen zvezek z domačo nalogo, denarnico ali vozno karto. Z drugim očesom budno pazi, da mož takoj najde ključe od avtomobila, pomaga mu poiskati izgubljene klešče, spomni ga, da je vitaminov, ki jih dajejo živini, že zmanjkalo. Ja, še čiste nogavice mu poda, da njemu ne bi bilo treba odpirat predala.

Kmetica – kuharica pozorno gleda na uro, da je okusno kosilo pravi čas na mizi.

Kmetica – bolniška sestra skuha čajev na litre in pazi, da oboleli družinski člani vzamejo zdravilo točno na osem ur.

Kmetica – tajnica in računovodkinja pazi na datume in poravnava vse položnice. Na koledarju ima označene še rojstne dneve njenih najdražjih, da ne pozabi z malenkostmi razveseliti slavljenice; če pa oni pozabijo njo, pa nič ne de.

Kmetica – šivilja, vrtnarica, čistilka in še kaj. Saj, rože na oknih, vrtna opravila, okolica in red v hiši, vse to ona uredi mimogrede. Kaj pa njena vloga v družbi? Med moškimi oblastmi (nekateri ste izvzeti), se veliko govori, da je treba ženskam dati možnost sodelovanja in moje mnenje je, dobre ideje tudi podpreti in upoštevati. V veliki večini ostane le pri pozabljenih besedah. To ►

Foto Marija Omulec

najbolje vidimo že v strankah, raznih društvih (razen v društvu kmetič), torej v našem ožjem okolju, v krajevnih skupnostih in občinah. Pravim, da so izjeme, vendar redke. Zato želim, da bi se kmetice še bolj odločno vključevale v oblikovanje zdrave družbe. Rek, da ženska podpira tri hišne vogale, pa še vedno drži. Tako držimo skupaj tudi v našem DRUŠTVU KMETIC DRAVSKA DOLINA, kar dokazujemo z dobrim sodelovanjem med posameznimi krajevnimi odbori kot so: Radlje, Vuhred, Muta, Vuzenica, Kapla, Remšnik in Ribnica. Tudi članice društva kmetič Gradišče na Kozjaku rade sodelujejo z nami. Želim, da se še dolgo družimo, si skupaj pridobimo še mnogo novih in koristnih znanj na predavanjih in tečajih.

Poseben dan za naše članice, ki smo se odločile, da na tak način praznujemo, je bil 9. marec. Zdravo se je zdravo smejati in zato, ker smo si mnoge tega želele, smo se odzvale vabilu Šentjakobskega gledališča v Ljubljani. Za kmetice s Koroške smo rezervirale kar celo dvorano. Kmetice iz Dravske doline smo napolnile kar tri avtobuse. Na poti do Ljubljane smo si ogledale še Pivovarno v Laškem. Nekaj o pridelovanju hmelja nam je bilo že znano, saj imamo tudi v Dravski dolini nasade zelene-ga zlata. Povsem novo nam je bilo pridobivanje, oz. kuhanje in varjenje piva. Ob zanimivi razlagi nas je pivo začelo kar zanimati. Brez skrbi, opoldne smo si privoščile prvo kavico, mnogo kasneje šele pivo. Ustavile smo se

še v industrijski prodajalni steklarne Hrastnik. Napasle smo si oči na steklovinu in nekaj malega zapravile. Po soteski zasavske ceste smo se pripeljale do prijetnega gostišča v Zg. Hotiču. Ker prazen žakelj ne stoji pokonci, smo se okrepčale in čez pol ure že bile v malem mestu velikih nakupov - BTC v Ljubljani. Ena ura je absolutno premalo za toliko trgovin na kupu. Samo skomine dobiš in že moraš oditi. Pridemo drugič za več časa! Iz avtobusov smo izstopile prav pred gledališčem. V velikem pričakovanju, da se bodo težke zavese končno odstranile, so nam zaradi manjše zamude ene izmed igralk, čas krajšale pevke iz Gradišča. Prav popestrile so dan in naredile lep uvod v komedijo "S tvojo hčerjo pa ne".

Vsebina komedije, bi lahko bila vzeta iz vsakdana mnogih današnjih zakoncev. Predstavili so krizo zakonov srednjih let, z mnogimi pripetljaji in zato tudi mnogo smeha med nami. Luči, zvočni efekti in igralski talenti, celo sama dvorana, je bilo res nekaj drugega kakor predstave v podeželskih dvoranah. Bistven za nas je bil občutek sprostitve in zadovoljstva ob koncu predstave. Ob vračanju proti domu so misli že hitele k družini.

Naslednji dan je ob vsem delu in štiridesetih mučenikih bil zopet vsakdan, le prijetnejši, zaradi spominov prejšnjega dne. Marec je za nami, upam, da si bomo znale ustvariti še več najlepših mesecev v letu. Naj bo vsak jutrišnji dan lepši od današnjega. ▲

SEDMI KVIZ MLADI IN KMETIJSTVO MLADI S PODEŽELJA POKAZALI VELIKO ZNANJA

JASNA POTOČNIK

Predstavniki društva podeželske mladine Mislinjska dolina so na regijskem kvizu "Mladi in kmetijstvo 2000", ki je bil v soboto, 18. marca v Strojanski reki pri Ravnah na Koroškem, pokazali največ znanja o kmetijstvu in aktualni kmetijski problematiki. Člani zmagovalne ekipe Franja Popič, Boris Pačnik in Ciril Perše bodo Koroško zastopali na državnem tekmovanju, ki bo 15. aprila v Sežani.

Na letošnjem, že sedmem kvizu "Mladi in kmetijstvo" je sodelovalo deset tričlanskih ekip iz koroških društev podeželske mladine. Na vprašanja v treh krogih so najbolje odgovarjali tekmovalci iz Mislinjske doline in se tako uvrstili na dve najboljši mesti. Tretje mesto je zasedla ekipa društva podeželske mladine Dravska dolina. Letos so sodelujoči odgovarjali na vprašanja o poljščinah, sortah sadja, travniških sadovnjakih, energiji iz lesne biomase in gospodarjenju na kmetiji. Zato so morali prebrati obsežno strokovno literaturo. Za tekmovalce Republiška uprava za pospeševanje kmetijstva in Zveza podeželske mladine vsako leto razpišeta drugačne teme. Lani so se društva pomerila v poznavanju vinske trte, vin in drobnice, predlani so spoznavali stročnice, travniške rastline in gozdarstvo. Mladi so povedali, da se najraje poglo-

Zmagovalci so ob sprejemu pokala razmišljali: "Lepo bi bilo, ko bi bil takšen razplet tudi v Sežani." ▲ ▼ Foto Jasna Potočnik

bijo v tiste strokovne knjige, ki jim približajo praktično delo na kmetiji.

Udeleženci kviza so pohvalili ravensko Kmetijsko svetovalno službo in društvo podeželske mladine Strojna, da sta dobro pripravila kviz in poskrbela za pester kulturno - zabavni program. Občinstvo in tekmovalce so najbolj navdušili strojanski igralci s kratko komedijo Zimski večer, ki so jo zaigrali v koroškem narečju. Andreja Karlateg, tekmovalka društva Dravska dolina je o zahtevnosti kviza menila: "Literatura je obsežna in preveč strokovna, zato so tudi nekatera vprašanja zelo težka." Predsednik tekmovalne komisije Dare Simončič iz celjskega Zavoda za živinorejo in veterinarstvo se je strinjal, da so vprašanja na visoki ravni in dodal: "Vsi tekmovalci in ne zgolj zmagovalci si zaslužijo čestitke, saj so se dobro pripravili in pokazali tudi precej strokovnega znanja."

Zmagovalci so obljubili, da se bodo še posebej potrudili na državnem tekmovanju v Sežani in skušali čim bolj zastopati Koroško. O kvizih mladih s podeželja pravijo, da so jim všeč, ker so odlična priložnost za druženje, zabavo in pridobivanje novih prijateljev. Vsi pa se strinjajo, da lahko pridobljeno znanje dobro izkoristijo pri vsakdanjem delu na kmetiji. ▲

OBČNI ZBOR LEDINE z.b.o. SLOVENJ GRADEC

MIRKO TOVŠAK, oec.

Zadružniki, včlanjeni v kmetijsko gozdarsko zadrugo Ledina Slovenj Gradec so se sredi meseca aprila zbrali na rednem letnem občnem zboru. Obravnavali so lanske letošnje rezultate poslovanja, istočasno pa so volili tudi nove organe upravljanja. Zadruga je končala lansko poslovno leto uspešno z dobičkom, saj so skupaj s svojo hčerinsko firmo Poljana prigrisposodarili za 4.053.000,00 tolarjev dobička. Po poravnavi obveznosti davka iz dobička so preostanek čistega dobička namenili za rezerve zadruga. Ker je bilo na občnem zboru prisotnih 91 članov zadruga (vseh članov je 408), objavljamo v tej številki Viharnika bilanco uspeha, tako da se bodo lahko tudi ostali člani seznanili z lanskoletnimi rezultati poslovanja.

Na občnem zboru so veliko razpravljali tudi o reševanju nakopičenih težav v hranilno-kreditni službi. Ta je zaradi obveznega odpisa spornih in dvomljivih kreditov (o tem je bilo veliko napisanega že v sredstvih javnega obveščanja) izkazala za 395 mio izgube, ki jo bo potrebno sanirati v prihodnjih letih. Če bi uspel projekt sanacije, ki ga je izdelala firma SIRD iz Raven na Koroškem in ob pomoči Ministrstva za kmetijstvo ter Sklada za

skladnejši regionalni razvoj iz Ribnice, se bo hranilnica v kratkem vključila kot poslovna enota v Zvezo hranilno-kreditnih služb iz Ljubljane, zadruga, ustanoviteljice sedanje hranilnice pa bodo morale prevzeti približno polovico izkazanega finančnega primanjkljaja. Seveda pa ustanoviteljicam ostaja še naprej možnost izterjave vseh rizičnih kreditov, kar bodo skušale doseči z uporabo vseh pravnih sredstev. V nove organe upravljanja zadruga so bili izvoljeni člani iz celotnega območja, ki ga pokriva slovenjegraška zadruga.

Novi člani upravnega odbora so: Peter Popič in Raduš, Feliks Knez iz Vrh, Emil Šavc iz Trobelj, Franc Glasenčnik iz Tomaške vasi, Zdenka Ošlak iz Pake, Jože Krevh iz Podgorja, Pavel Juvan iz Razbora, Rudi Koren iz Mislinje, Franc Gams iz Šmartna, Metka Kamenik iz Završ in Franc Jehart iz Mislinjske Dobrave.

V tričlanski nadzorni odbor so bili izvoljeni: Slavko Slemnik iz Starega trga, Anton Urbanč iz Dovž in Jože Uršej iz Straž.

Za predsednika zadruga je bil ponovno izvoljen Ivan Glasenčnik iz Razbora, za podpredsednika pa Stane Koprivnikar iz Mislinje. Vsem ob izvolitvi iskreno čestitamo. ▲

BILANCA USPEHA ZA LETO 1999

BILANČNA POSTAVKA	DOSEŽENO V LETU 1999 v 00 SIT		
	LEDINA	POLJANA	SKUPAJ
I. PRIHODKI			
A. POSLOVNI PRIHODKI	1.814.031	17.077	1.831.108
1. Prihodki od odkupa	734.011	-	734.011
2. Prihodki od prodaje trgovskega blaga	1.071.280	16.850	1.088.130
3. Drugi poslovni prihodki	8.740	227	8.967
B. PRIHODKI OD FINANCIRANJA	20.129	211	20.340
C. IZREDNI PRIHODKI	71.467	2.257	73.724
SKUPAJ KOSMATI DONOS (A+B+C)	1.905.627	19.545	1.925.172
II. ODHODKI			
A. POSLOVNI ODHODKI	1.827.015	15.962	1.842.977
1. Materialni stroški	39.067	12.057	51.124
2. Amortizacija	14.507	1.334	15.841
3. Nematerialni stroški	49.550	63	49.613
4. Plače	100.592	2.508	103.100
5. Nabavna vrednost trgovskega blaga	1.623.299		1.623.299
B. ODHODKI FINANCIRANJA	16.633	1.717	18.350
C. IZREDNI ODHODKI	59.681	111	59.792
SKUPAJ ODHODKI	1.903.329	17.790	1.921.119
BRUTO DOBIČEK	2.298	1.755	4.053
DAVEK IZ DOBIČKA	1.508	430	1.938
ČISTI DOBIČEK	790	1.325	2.115

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec d.d.

Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec,

telefon 0602/43 332, faks 0602 42 684, E-mail: gozd.slg@gg-sg.si

ODKUP LESA

ob kamionski cesti ali na panju

Vse informacije o odkupu lesa dobite na telefonski številki 85 195 oziroma pri vaših odkupovalcih:

Mežiška dolina: Brane ŠIRNIK

mobitel 0609 656 008

Mislinjska dolina: Zvonko SMONKAR

mobitel 0609 655 993

Dravska dolina: Ivan MARTINI

mobitel 0609 656 005

BUKOVA DRVA IZ DECIMIRNICE

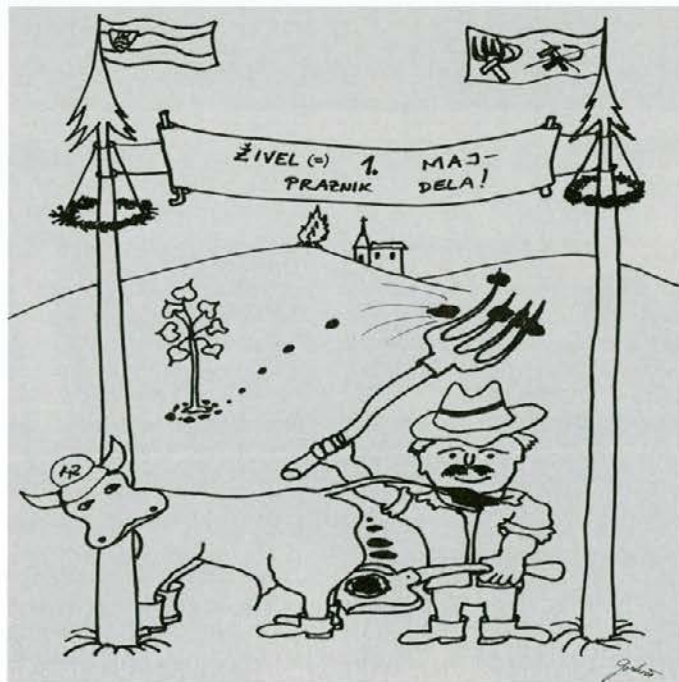
Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec d.d. ima vedno na zalogi bukova drva iz decimirnice. Dobite jih lahko v razsutem stanju po ceni 3.500 tolarjev za prostorninski meter. V ceni je zajet tudi DDV.

Naročite jih lahko po telefonu 0602 71 502 ali pa se osebno oglasite pri gospodu Bogdanu Svetini na Spodnji Vižingi v Radljah.

Vse ostale informacije lahko dobite tudi pri gospe Jelki Križovnik na upravi Gozdnega gospodarstva d.d. Slovenj gradec, telefon: 0602 43 332.

KARIKATURA

GORAZD MLINŠEK

NEKAJ UTRINKOV S TEČAJEV IN PREDAVANJ ZA KMEČKE ŽENE IZ MISLINJSKE DOLINE

DANICA ONUK, inž.kmet., Svetovalka za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti

V prvih treh mesecih letošnjega leta je potekalo kar nekaj tečajev in predavanj, na katerih so si kmečke žene in dekleta pridobivale znanje in veščine iz različnih področij kulinarike, vrtnarstva in zdravstva.

Tako je bilo v mesecih od januarja do marca na štirih lokacijah (v Slov. Gradcu, Šentilju, Doliču in na Selah) organizirano predavanje **pedikerke gospe Marjane Kresnik** "Poskrbimo za zdrave noge", ki se ga je udeležilo skupaj 70 žena.

Februarja je gospod Igor Škerbot iz ZŽV Celje na dveh lokacijah govoril o izkušnjah za pridelovanje zelenjave za domače potrebe.

Na dveh lokacijah je bilo organizirano še predavanje: Perspektiva pridelovanja zdravih zelišč kot dopolnilna dejavnost na kmetiji, ki ga je izvedel **dr. Janko Rode iz Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec.** (fotografija 4)

V mesecu februarju in marcu pa so potekali tudi kulinarčni tečaji.

Tečaj peke slanega in ostalega drobnega peciva smo organizirali v Šmartnem in v Slovenj Gradcu, skupaj pa ga je obiskalo 28 tečajnic. **Tečaj je vodila gospa Marija Rošar iz Maribora.** (fotografija 2)

V Razboru se je 22 žena in deklet udeležilo tečaja priprave zrezkov in prilog, ki je potekal 29. februarja na turistični kmetiji Rdečnik, vodil pa ga je **gospod Janez Komar.** (fotografija 3)

Tečaj krašenja tort je bil organiziran na dveh lokacijah: na Vrhah na kmetiji Prednik in v Podgorju na kmetiji Smrekar. **Tečaj je vodila gospa Marjana Košmrl iz Maribora,** obeh tečajev pa se je udeležilo 27 žena in deklet.

1 Tečaj krašenja tort na Vrhah
5 Tečaj krašenja tort v Podgorju.
Foto Danica Onuk

TEČAJ STREŽBE IN PRIPRAVE KOROŠKIH JEDI

AMALIJA CEKLIN, dipl.inž.agr.

V februarju in marcu je Kmetijska svetovalna služba Prevalje v sodelovanju z društvom kmetov Mežiške doline pripravila vrsto zanimivih predavanj in tečajev na temo vrtnarjenja, zdravja ter kulinarike. V okviru izobraževanja kmečkih gospodinj in še posebej gospodinj na turističnih kmetijah smo organizirali trideset urni tečaj strežbe in priprave koroških jedi ter ostalih slovenskih narodnih jedi, katere bi morale biti del turistične ponudbe na kmetijah.

Zaradi velikega povpraševanja smo tečajnike razdelili na dve skupini. Tako je za prvo skupino potekal tečaj v prostorih A.L.P. Peca na Na fari na Prevaljah, za drugo pa na turistični kmetiji Koroš na Jamnici. Tečaj je bil sestavljen iz teoretičnega in praktičnega dela - priprave jedi oziroma kuharstva in strežbe. Vodila sta ga strokovnjaka iz Srednje gostinske šole Slovenj Gradec. Strežba je obsegala splošno znanje s področja potrebe po inventarju v kuhinji, priprave pogrinjkov ter dekoracije prostora, ki je namenjen za goste. Kuharstvo pa je obsegalo izračun normativov jedi, sestavljanje jedilnikov ter samega praktičnega kuhanja ter priprave jedi.

Zaključek tečaja, kjer so tečajniki istočasno pripravili tudi razstavo jedi ter pogrinjkov, je bil na kmetiji Koroš. Res je bilo lepo videti in kasneje okusiti vse te domače jedi. Ob tej priložnosti so udeleženci tečaja prejeli tudi pismena potrdila o opravljenem tečaju.

In katere jedi so praktično pripravili? Izmed juh so pripravili sadno in cvetačno kremno juho ter glavne jedi kot so mavžlji, zajec v smetanovi omaki, mrežna pečenka, goveji ragu, pretaknjena govodi-

Udeležence tečaja so gostiteljice gospe Koroš poklonile lončnico.

Foto Amalija Ceklin

na. Zelo zanimive priloge so ajdovi štruklji, vodni žličniki, zelenjavni pire, krompirjevi štruklji. Kaj pa sladice? Pečena kaša z jabolki, sladki sirovi štruklji, flancati, strjenka, oljni štrukelj, ajdov

trijet, medena jabolka, pa so sladke jedi, ki jih lahko ponudimo kot samostojno jed ali desert. Tu pa so še masovnik ter različne omake kot so: drobnjakova, brusnična...

Seveda smo tečaj organizirali z namenom spoznavanja in oživljanja tradicionalnih koroških jedi, ki so jih kuhale naše babice in bodo z malo truda postale zanimive tudi za goste, ki so se preobjedli dunajskih zrezkov, krompirja in ostale vsakdanje ponudbe v gostinstvu. Ponudba hrane in pijače na turistični kmetiji nikakor ne sme biti enaka gostilniški. Naj bo domača, skuhana iz doma pridelanih osnovnih surovin in pripravljena ter ponujena v takšni obliki, da bo zadovoljila še tako

zahtevnega gosta. Zadovoljen gost je vsekakor najboljša reklama ter priznanje kmečki gospodinjini. Seveda bo ponovno srečanje z njim zelo razveseljivo, kajti ob naslednji priložnosti bo povabil še znanca, soseda, sodelavca. To pa bo v veliko zadovoljstvo nosilca turistične dejavnosti, kajti vedeti moramo, da je vzrok za odločitev kmetije za to vrsto dopolnilne dejavnosti pretežno dodatni zaslužek. Seveda pa na takšni kmetiji članom družine, predvsem pa kmečki gospodinjini ne sme manjkati ljubezni do dela z ljudmi. To in pa še marsikaj o odnosih do ljudi ter načinu trženja pa je lahko tema predavanj oziroma tečajev v bodoče. ▲

KRIŽNICE - PREHRANA IN ZDRAVILNOST

MILENA CIGLER GREGORIN, inž. agronomije

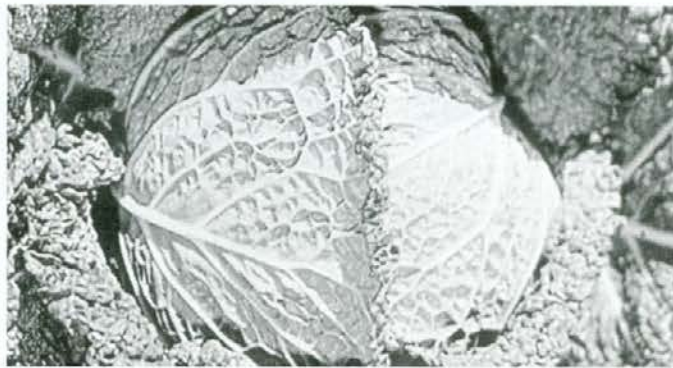
OHROVT

(Brassica oleracea)

Pri ohrovu so prav tako kot pri zelju uporabni: glava, listi in seme. Vsebuje iste sestavine kot zelje. Če smo že pozabili, kaj vsebuje zelje, naj ponovim: vse življensko pomembne aminokisliline kot so: lizin, levcin, izolevcin, valitreonin, fenilalanin, metionin in triptofan. Vsebuje precej vlaknin in organskih kislin. Ohrovt lahko tudi kisamo, ali ob kisanju zelja primešamo 10% ohrovta, kar zlasti priporočajo v kisarnah na Nizozemskem. V sortah ohrovta z izredno temnozelenimi listi je še posebno veliko hranilnih snovi. Ohrovt je odpornejši proti mrazu, zato na Primorskem prezimi zunaj.

Priprava tal in uporaba

Zemlja za pridelavo ohrovta (kot tudi vseh kapusnic) naj ne bo preveč rahla, da se prehitro ne

izsuši, vendar dobro odcedna. Posebno pri poznejših setvah je dobra drenaža zelo pomembna. Pred sajenjem zemljišče globoko prerahljamo in obenem pognojimo. Najboljše je gnojenje s kompostom ali zrelim hlevskim gnojem ter po potrebi z mineralnim gnojilom.

Na 1 ar damo 3 - 4 dt hlevskega gnoja. Pred sajenjem zemljo še dodatno pripravimo: zdrobimo grude in zemljišče poravnamo.

Najbolje to opravi zimski mraz, sicer pa moramo poseči po primernem stroju ali orodju.

Zdravilnost in uporaba

Ohrovtove liste lahko uporabljamo za obkladke, polagamo jih zmečkane ali povaljane na odprte rane predvsem na nogah, kajti sveži listi pospešujejo izločanje gnoja, zdravijo pa tudi izpuščaje, pike žuželk, zobobol, glavobol, revmo, bolečine v očeh.

Ohrovt pomaga lajšati težave pri astmi, bronhitisu, bolečinah po operaciji, zlasti, če ostanejo zarastline. Ohrovtov sok je zdravilen, če imamo težave s črevesjem ali želodcem, zdravi pa tudi želodčne čire. Priporočajo ga tudi za zniževanje visoke telesne temperature.

Če jemo veliko ohrovta, se zmanjša nevarnost poapnitve žil, ran na želodcu, izboljša se krvni obtok, lažje dihamo, poleže se napenjanje, odpravimo gliste in druge zajedalce, ne čutimo bolečin pri protinu, znižuje se krvni sladkor. Z ohrovtom preprečujemo tudi vnetje dlesni.

Podobno kot zelje tudi ohrovt pripravljamo v solati, kot prikuho in v juhi. Dušenega pomešamo z mesom v zrezkih, v mineštri s klobasami ali s svinjskim mesom. Iz ohrovta lahko spečemo narastek ali pito. ▲

Vir: Mihaela Černe
Irena Vrhovnik
Vrtine, vir zdravja in naša hrana

koroška banka

Koroška banka d.d., Slovenj Gradec,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke

Prav gotovo ste že slišali za nova nadomestila pri plačevanju položnic Nove ljubljanske banke d.d. Ljubljana

Radi bi vam zagotovili, da v Koroški banki v zadnjem času nismo spreminjali načina in višine zaračunavanja nadomestila za plačilo položnic po različnih tržnih poteh. Še vedno lahko tako ugodno kot doslej plačujete vse svoje položnice.

Za plačilo položnice morate plačati

- pri bančnem okencu: 1% od zneska na položnici, najmanj 45,00 SIT in največ 800,00 SIT;
- preko trajnega naloga: brezplačno (nadomestilo je v okviru mesečnega nadomestila za vodenje tekočega računa). Preko trajnega naloga lahko plačujete vse ponavljajoče se mesečne obveznosti (elektriko, telefon, RTV naročnino, dnevno časopisje...);
- preko bančnega avtomata: enako nadomestilo kot pri bančnem okencu;
- elektronsko: od 01. 04. 2000 lahko kot komitent Koroške banke - imetnik tekočega računa - uporabljate za plačevanje položnic tudi spletno poslovalnico Klik NLB in sicer vas posamezen nalog stane le 30,00 SIT.

Odločite se za eno od ponujenih možnosti sodelovanja s Koroško banko d.d. Slovenj Gradec, bančna skupina NLB.

Z veseljem se priporočamo tudi za v bodoče!

Ob tem bi vas radi povabili v našo prenovljeno poslovalnico na Ravnah na Koroškem, ki za vas posluje vsak dan neprekinjeno od 8.00 - 17.00 ure in ob sobotah od 8.00 do 11.00 ure.

Vaša banka
Koroška banka d.d.
Slovenj Gradec

Viharnikova anketa o Kmetijsko gozdarski zbornici
**"ČE BO V POMOČ KMETU,
 JI BOMO ZAUPALI"**

FRANC JURAČ

V nedeljo, devetega aprila so bile volitve v Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije na katero smo se pripravljali nekaj let in volili kandidate, ki bodo odslej zastopali interese članov zbornice in interese kmetijstva, gozdarstva, ribištva in sploh razvoja celotnega podeželja. Kaj pomeni za našega kmeta novoustanovljena Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, smo povprašali naše naključno izbrane anketirance.

Foto Franc Jurač

MARIJA MERZDOČNIK, kmetica, Dovže: "Če se dobro spominjam dolgih let nazaj, so kmetje imeli nekakšen svoj konzum, preko katerega so lahko uveljavljali svoje zahteve in pravice. Da smo volili kandidate v Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, nimam kaj proti, želela bi le, da bi izvoljeni kandidati zagovarjali naše zahteve in bdeli nad težavami, ki jih ta čas kmetijstvo in kmetje doživljamo."

ADI ROŠAR, kmet, Završe nad Mislinjo: "Če bo Kmetijsko gozdarska zbornica delala v prid kmeta, kmetijstva in gozdarstva potem zaupam v njeno delovanje. Z ozirom na to, da imamo kmetje že itak velike izdatke, me močno skrbi, kako bodo lahko člani plačevali članarino, ki bo odmerjena 3% od katastrskega dohodka. Kaj pa nam bo zbornica prinesla pa bomo lahko ugotavljali šele čez leto ali dve."

ROŽIKA PUNGARTNIK, kmetica, Mala Mislinja: "Ko so o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije govorili, da jo bodo ustanovili v Sloveniji, sem njen potek vseskozi spremljala, o njeni ustanovitvi pa sem veliko izvedela iz dnevnega časopisja in radia. Zdaj je kar je, zbornica je ustanovljena, izvoljeni so njeni kandidati in treba bo delati. Kakšen bo uspeh njenega dela pa bomo še videli."

SLAVKO MERZDOČNIK, kmet, Mala Mislinja: "O ustanovitvi Kmetijsko gozdarske zbornice nisem bil preveč seznanjen. Zadnje dneve pred volitvami kandidatov v to zbornico sem na vse to bil pozoren. Šel sem na volitve in dal glas tistemu kandidatu, za katerega mislim, da bo nekaj pomenil za kmeta in za kmetijstvo nasploh. Na sploh pa se sprašujem kakšna bo ta zbornica in kaj bodo imeli kmetje od nje."

JOŽEFA ROTOČNIK, kmetica, Završe nad Mislinjo: "Kmetje na kmetijah vse pre malo spremljamo dogodke, ki se dogajajo okoli nas. Tudi o pripravah na ustanovitev Kmetijsko gozdarske zbornice smo zadnje čase slišali malo več. Vedeli smo, da bomo morali na volitve in izvoliti kandidate, ki nas bodo zastopali in nas popeljali v boljše pogoje gospodarjenja na kmetijah, saj bomo zato plačevali zelo visoko članarino."

ANTON URBANCL, kmet, Dovže: "Pred ustanovitvijo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije se je veliko govorilo in obljubljal, da bo kmetom prinesla veliko dobrega. Če je tako, je prav, da bo kmet od nje nekaj imel. Če pa tu ne bo nobenega premika v kmetijstvu potem je škoda, da je taka zbornica sploh ustanovljena. Tudi jaz sem eden tistih, ko uspeh zbornice pričakujem šele čez leto ali dve."

ZDRAVKO JEROML, kmet, Mala Mislinja: "O kmetijsko gozdarski zbornici je bilo v preteklih letih veliko razprav in razmišljanj. Kaj nam bo prinesla dobrega je še prezgodaj govoriti. Jaz mislim, da bo moral kmet delati tako naprej kot je delal doslej. Če pa smo izvolili kandidate in jim dali zaupanje pa mislim, da bi morali delati v prid kmeta in kmetijstva, ki je takorekoč na robu propada. Mladim kmetom pa bo treba pomagati, da bodo lahko začeli gospodariti."

JANEZ ŠVAB, inž.gozdarstva, ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE, OBMOČNA ENOTA SLOVENJ GRADec

Človek v nevarnosti si hoče priklicati pomoč. V gorah je poleg najobičajnejšega kričanja, mahanja ipd., klic na pomoč tudi uporabljanje znamenj v sili. Ta znamenja so v splošni rabi in veliko planincev jih razume. In kakšni so ti znaki? V eni minuti oddamo šest enakovrednih signalov (lahko je šest piskov s piščalko, šest dimnih signalov, šest kriljenj z rokami...), naslednjo minuto pa opazujemo, če je kje kakšen odziv. To ponavljamo tako dolgo, dokler reševalci niso pri nas.

Te znake pri nas uporabljamo od leta 1894 (avtor je angleški alpinist Dent), praktično od takrat, ko je bila ustanovljena slovenska planinska organizacija. Eden od pogostih znakov je tudi znak SOS (angl. Save our souls – dobesedno prevedeno je Rešite naše duše). Navadno ga oddajajo v Morsejevi abecedi in ker je v tej abecedi črka S tri pike, črka O pa tri črte, je znak SOS tri pike – tri črte in spet tri pike. Tudi ta znak se lahko oddaja na različne priročne načine npr. piščalka, avtomobilska troblja itd.

In kaj storimo ko prejmemo in ugotovimo enega od teh znakov? O tem in še marsičem iz področja planinstva, reševanja v gorah, sem se pogovarjal z bivšim sodelavcem in veteranom Gorske reševalne službe postaje Prevalje, Ferdom Pušnikom – Dodijem.

Po prejemu znaka za pomoč, ugotovimo približno lokacijo in javimo na najbližji visokogorski kmetiji ali na planinski koči. Tu so obveščevalne točke GRS, od koder se podatki o nesreči javljajo direktno reševalcem, pa preko Centra za obveščanje in policijske postaje. V najkrajšem možnem času načelnik GRS sproži akcijo, tako, da določi vodjo akcije in sodelujoče reševalce. Izbira sodelujočih reševalcev je odvisna od specialnosti, ki so v danem momentu potrebne in pa od razpoložljivosti posameznih reševalcev v tistem času. Akcija traja tako dolgo, dokler ne najdejo ponesrečenca. Ne, res ni takoj za obupat; gorski reševalci so ljudje s svojim poklicem in delom. Torej jih je potrebno najprej poklicati iz delovnih mest, morajo se zbrati z vso opremo in šele takrat lahko akcija steče. Z uporabo helikopterjev in ostale sodobne tehnike so čase reševanja močno skrajšali.

Seveda, ob tem se marsikomu izmed nas utrne misel, saj bi lahko tudi jaz postal gorski reševalec. Ne, vse to ni tako enostavno, kot je bilo prikazano v nemški televizijski nadaljevalki. Član GRS lahko postane izkušen alpinist, ki opravi tri leta priprav-

Pohiti, tu bova kopala!

“Čakam, da me bodo poklicali. Saj bi že šel, pa so mi rekli “Prostor”.

Koča gorskih reševalcev na Grohotu.

Foto Janez Švab

nišva in na koncu izpit za reševalca. Ta izpit mora vsako leto obnovljati (eno leto v zimskih razmerah, naslednje leto v letnih razmerah). Glavnino izpita sestavlja nudenje prve pomoči in tehnika reševanja. Seveda je poleg osnovnega učenja še učenje po specialnostih (npr. instruktorji, reševalci – letalci, vodniki lavinskih psov, zdravniki...). Za vzdrževanje kondicije (psihične in fizične) morajo reševalci sodelovati na vajah. Najmanj dvakrat letno so letne vaje in enkrat letno so zimske vaje. Te vaje so največkrat v stenah domačih planin. Poleg splošnih vaj so še vaje po specialnostih, kot so npr. vaje reševanja s helikopterjem, vaje minierjev plazov, vaje vodnikov lavinskih psov itd..

Predstavitev GRS postaja Prevalje. Ena od sedemnajstih postaj slovenske GRS je tudi postaja s sedežem na Prevaljah. S svojim delom pokrivajo večji del koroške pokrajine. Po novi

zakonodaji spadajo pod Ministrstvo za obrambo, ki jih tudi delno financira. Del denarja si morajo poiskati pri raznih sponzorjih in donatorjih, nekaj pa si ga prislužijo tudi z zahtevnim fizičnim delom. Denar je namenjen za nakup opreme in za organizacijo raznih akcij. Delo v GRS ni plačano, kot je v nekaterih zahodnoevropskih državah. Na postaji je trenutno aktivnih 29 reševalcev (reševalca, ki ne opravi vsakoletnega izpita, ne smatrajo za aktivnega). Po specialnostih imajo pet instruktorjev, štiri reševalce z helikopterji, dva minierja plazov, tri vodnike lavinskih psov in dva zdravnika.

Z ogromno dela, odrekaniju prostih dni in pa ob pomoči nekaterih gorskih kmetij so si zgradili čudoviti bivač na planini Grohat ob poti na Raduho. Za večino njih je postal drugi dom, tu se izobražujejo, praznujejo ali pa preprosto družijo, kajti prav za njih velja, da so najbolj

odvisni drug od drugega.

Spodbuda, da sem o njih napisal članek v Viharniku je, poleg povezanosti predvsem z gorskimi kmetijami, tudi njihova delavnost. Že v tem letu so organizirali dve odmevni prireditvi. Na prvi se je srečalo več kot trideset vodnikov lavinskih psov, ki so izpod plazov našli vse “žrtve”.

Druga prireditev pa je na Raduhi že kar tradicionalna, imenujejo jo Spust izpod Raduhe. Na tej vseslovenski tekmi se naveza dveh alpinistov spusti čez skalni skok, si nadene smuči in se navezana z vrvo spusti po označeni progi do cilja. O zmagovalcih ne bi govoril, zmagovalci so vsi, ki se takšnega tekmovanja udeležijo.

Še marsikaj bodo v letošnjem letu počeli reševalci in malo so mi že obljubili, da se bom lahko udeležil kakšne njihove vaje in o njej kaj zapisal. ▲

V okviru Centra za socialno delo Ravne na Koroškem je organiziran tudi Andragoški center, kjer zadnja leta pripravljajo številne aktivnosti za tiste brez dela in za tiste, ki imajo veselje do pozabljenih starih obrti. S pomočjo neformalne oblike izobraževanja poskušajo mentorji osmih skupin oziroma krožkov, vzpostavljati veselje do že pozabljenega.

"Tako izgleda pleten koš" meni mentorica krožka Danica Hudrap.

Vse manj je starih bic, ki še znajo presti in plesti iz domače volne in dedijev, ki še znajo splesti domačo košaro ali koš.

Med njimi je še zelo aktiven **Stanko Godec**, ki se je rad pridružil skupini, ki se je želela naučiti tega starega rokodelst-

va. Pravi, da je zanimanje za lesene izdelke zopet veliko in da mu dela ne bo zmanjkalo. Upa pa tudi, da bo vzljubil to zanimivo delo tudi kakšen izmed mladih in jo prenesel kot kulturno dediščino med prihodnje rodove.

Študijski krožki se predstavljajo javnosti na različne načine.

DA NE BO POZABLJENO

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva

Včasih so rajali in izdelovali koše na skednjih, danes pa pred Namo.

Skupina, v kateri so obdelovali les, se je predstavila tudi z razstavo v ravenski Nami. Pred blagovnico pa smo mimoidoči lahko opazovali praktično nastajanje pletenih košar, se posladkali s sladkim jabolčnim sokom in zagrizli v domače pecivo. Razstavo in praktično delo z lesenimi vitrami pa so popestrili

plesalci folklorne skupine Kulturnega društva "Gozdar" iz Črne na Koroškem.

S kratkim programom so dali vedeti mimoidočim, da glasbeno izročilo naših bic in dedijev še živi in da tako kot stara obrt tudi ljudski ples v Mežiški dolini ne bo pozabljen! ▲

"GASILSKA" SLIKA

FRANC JURAJČ

Tole gasilsko sliko smo naredili na srečanju učencev sedmega in osmega razreda osnovne šole v Doliču, ki so obiskovali pouk pred 35 leti.

Foto Franc Jurajč

KMEČKA TRŽNICA V ČRNI

FRANC JURAČ

Da je bila otvoritev tržnice v veselem vzdušju pa je poskrbel mladi haronikar. Foto: Franc Jurač

V centru Črne na Koroškem so odprli tržnico s kmečkimi proizvodi v kateri bodo prodajali kmetijske pridelke in izdelke, med te pa sodijo domači rženi kruh, mesnine, jabolčni zavitki, domače pecivo, ocvirki, kis, jabolčnik in druge dobrote iz koroških kmetij. Pobudo za takšno tržnico je dal župan občine Črna na Koroškem Franc Stakne, pri izvedbi pa je sodelovala Kmetijsko svetovalna služba Prevalje in njen vodja mag. Jože Pratnekar. Nova tržnica v Črni bo odprta vsak dan, razen ob nedeljah, v njej pa bodo prodajale svoje izdelke kmetije, Kajžar, Hlevnik, Pernat in Ravnjak. Vsak dan pa bodo v tržnici prodajali tudi sveže mleko. ▲

TROJČKI PRI MATICU NA VRHEH

JOŽICA GROBELNIK

Letos, v začetku aprila, je pri Maticu oziroma Grobelniku na Vrheh koza povrgla trojčke, kar ni prav pogost pojav. Tega dogodka se je razveselila cela družina, najbolj pa hčerka Jasmina, ki je tudi lastnica kozje družine.

Jasmina ima zelo rada živali, predvsem konje. Kozo je dobila v dar ob nakupu konja za srečo in ta ji je prinesla srečo s tremi mladički. Kozlički lepo rastejo in so poleg veselja tudi okras na dvorišču Grobelnikovega posestva. ▲

STROJ ZA DROBLJENJE KAMENJA

FRANC JURAČ

Strojni krožek iz Radelj ob Dravi je prikazal stroj KIRPY francoskega proizvajalca, ki po njihvah uspešno drobi kamenje in tako omogoča, da z njiv ni treba ročno pobirati kamenja. ▲

ZM d.d.
ZAVAROVALNICA
MARIBOR

ZAVAROVALNICA MARIBOR d.d.
Podružnica SLOVENJ GRADEC

tel.: 41-591, 41-881, 41-882, fax: 41-814

Zavarovalnica Maribor d.d.
zanesljiv partner za vse
vrste zavarovanj.

Zavarovalnica
z najdaljšo tradicijo
in največ
zavarovanci
na Koroškem!

FRANC JURAČ

Kuhanje oglja je bilo nekoč v naših krajih eno glavnih opravil in na veliko so kuhali oglje pod obronki Pohorja, Graške gore in pod Uršljo goro. V tistih časih je bilo tudi veliko kovačev, ki so oglje vsakodnevno potrebovali, v tovarni kos v Slovenj Gradcu pa brez oglja niso mogli delati. Prišli so časi, ko se je kovaštvo vse bolj opuščalo in kovačev je bilo iz leta v leto manj. Sodobna mehanizacija v raznih kovaških obratih je opravila svoje in oglje se je pričelo vse manj uporabljati, zamenjala sta ga plin in olje. Kuhanje oglja je počasi tonilo v pozabo in nekaj let oglja niso več kuhali.

Pred dolgimi leti, ko so na Pohorju v mislinjskem predelu kuhali oglje, je bilo med ogljarji veliko gozdnih delavcev, ki so poleg "olcarskega" dela v določenem času v letu kuhali tudi oglje, katerega so deloma uporabljali za potrebe domače kovačije, viške oglja pa so prodajali velenjskemu rudniku in vitanjskim fužinam.

Da ogljekuha ne bi šla v pozabo je okoli leta 1965 pričel z ogljarjenjem Rudolf Strmčnik iz Graške gore z namenom, da prikaže in ohranja to nekdanje zelo razširjeno obrt. "Že, ko sem bil star tam okoli deset do dvanajst let, so v našem kraju precej kuhali oglje. Ker me je to delo zelo zanimalo sem iz radovednosti rad pomagal pri pripravi kope. Cepljenje in zlaganje drv v kopo je zelo težko pa tudi oblaganje kope s smrečjem in prstjo je precej težko opravilo, ki ga mora opraviti ogljar. Zato so pri pripravi kope pomagali pomočniki ali pa celo ogljarjeva družina.

Da se bo ogljekuha ohranila in jo bodo poznali tudi mlajši rodovi, pa je zagotovo poskrbel Rudolf Strmčnik. Veselje do kuhanja oglja je dobil že v otroških letih, v letih, ko pa je hodil na "šiht" v velenjski rudnik pa je tu in tam pomagal pri pripravi kope in prti kuhanju oglja. Ko pa je leta 1991 odšel v pokoj je sklenil, da bo od takrat naprej vsaj na leto skuhal po tri kope in tako pokazal ljudem kako se kuha oglje. "Veselje do

tega dela sem imel vse skozi. Zaradi vsakodnevnega dela v rudniku v Velenju nisem mogel kuhati oglja, le tu in tam sem skočil pomagat, če so kje pripravili kopo. Da pa ta stara obrt ne

bi šla v pozabo sem sklenil, da tradicijo ogljekuhe nadaljujem. Dokler mi bodo puščale moči bom s tem delom nadaljeval." Delo ogljarja je težko in naporno, črno in umazabo. Tu moraš upo-

rabiti vse svoje moči. Tako pravi tudi Rudolf. "Oglar ni nikoli bogat in vedno je dolžan za nazaj. To delo so na naših kmetijah opravljali zato, da je bil pri hiši kakšen "fičnik" več in, da je bil vsaj tu in tam košček kruha debelejši, oglje pa tudi nikoli ni imelo prave cene napram delu, ki ga oglar opravi pri kuhanju oglja. Zato oglar ni bil nikoli bogat."

Rudolf Strmčnik pa ne kuha samo oglje, cepi tudi skodlje ali kot jim radi po domače rečemo "šitlji". "Tudi to delo je izredno zanimivo, včasih pa skoraj ni bilo kmetije, ki ni bila pokrita s skodljami. Tudi cepljenje skodljev potrebuje pravega mojstra, smrekov les za skodlje pa mora biti kvaliteten in dobre rasti, drugače je cepljenje nemogoče. "Ko sem bil jaz star tam okoli 14 let, sem tu v Graški gori spoznal Strgarjevega Miha, ki je cepil skodlje. Njegovo delo me je tako navdušilo, da sem tudi jaz začel s cepljenjem, pozneje pa še s pokrivanjem streh. Teh sem veliko pokrili, in tudi moja domačija je pokrita s "šitlji". V Zavodnji pri Šoštanju sem za Kavčnikovo kmetijo nacepil okoli 20.000 skodljev in z njimi prekril vse objekte na kmetiji. To je tista kmetija na kateri je še danes ohranjena črna kuhinja, menda edina v Sloveniji."

Tudi letos je Rudolf Strmčnik na svoji Poplotnikovi kmetiji v Graški gori pripravil oglarsko kopo. Kuho oglja je pokazal tudi drugim, ob kopi pa so si lahko ogledali tudi cepljenje skodljev. Tudi to delo je bilo za mrsikoga lepo in zanimivo. Ko so občani občine Mislinja praznovali svoj občinski praznik, je bil med njimi tudi Rudolf Strmčnik. Na prirreditvenem prostoru je pripravil kopo. Skupaj z oglarskim pomočnikom županom Mirkom Grešovnikom sta kopo prižgala in ko se je izteklo praznovanje praznika, je bila tudi kopa kuhana, oglarski mojster Rudolf pa črn kot pravi oglar. ▲

1,2 Rudolf Strmčnik cepi skodlje
3 Rudolf Strmčnik prižiga kopo.
Foto Franc Jurač

Nov pomnik prizadevni planinski dejavnosti na Koroškem
**ZBORNİK 80 LET PLANINSKEGA DRUŠTVA
SLOVENJ GRADEC**

FRANČEK LASBAHER, prof

od 1919 do 1920,
KAREL GABRON,
davčni uradnik

od 1920 do 1934,
JOŽE DRUŠKOVIČ,
gostilničar

od 1934 do 1935,
MAKS POHAR, dr. med.,
davčni uradnik

od 1936 do 1956,
MILOŠ GRMOVŠEK,
okrajni šolski nadzornik

od 1957 do 1958,
JANEZ KOŽUH,
načelnik občinske davčne uprave

od 1958 do 1960,
FRANC KOŽELJ,
bančni uslužbenec

od 1960 do 1963,
BOGDAN ŽOLNIR,
učitelj, ravnatelj KP muzeja

od 1963 do 1966,
FRANC TIRŠEK,
dentist

od 1966 do 1970,
DUŠAN DRETNIK,
dipl. ing. gozdarstva

od 1970 do 1973,
prim. **JURIJ SIMONITI**,
dr. medicine

od 1973 do 1979,
DRAGO ZAGORC,
dipl. ing. gozdarstva

od 1979 do 1982,
SIMON DOBERNIK,
mr. ph.

od 1982 do 1984,
JERNEJ FRIŠKOVEC,
ing. radiol.

od 1984 do 1988,
MARJAN VERGLEZ,
dipl. oec.

od 1988 do 1996,
IVAN SISERNIK,
višji upr. delavec

od 1996 do 1997,
TO NE SUŠEC,
ing. org. dela

od 1997 dalje,
PRIMOŽ AREH,
ing. gozdarstva

Koroško slovensko planinstvo je za razliko od precej močnejše tradicije med primorskimi Slovenci v obdobju zadnjih desetletij avstrijskega cesarstva naredilo šele prve korake in pri njih tudi ostalo. Gre za slovensko planinsko društvo na Zilji, ustanovljeno leta 1900, ki ga je nemška plebiscitna zmaga leta 1920 takoj zatrla. O slovenskem društvenem planinstvu na koroških tleh v državi Sloveniji pa do konca prve svetovne vojne dejansko sploh ne moremo govoriti. Planinskih domov na zahodnem Pohorju še ni bilo, edina postojanka na naših tleh na Plešivcu (ali danes pogosteje rečeno Uršlji gori) pa je bila v rokah nemškega planinskega društva iz Celovca.

Tako je slovensko planinsko društvo v Slovenjem Gradcu nastalo 6. junija 1919 s prevzemom Plešivca (vrh te najbolj koroške gore v Sloveniji si danes delijo mestna občina Slovenj Gradec ter občine Prevalje, Ravne in Črna na Koroškem) kot 29. podružnica Slovenskega planinskega društva. Delovalo je izredno prizadevno in uspešno: leta 1934 si je zgradilo nov dom na Kremžarjevem vrhu, Slovenjemu Gradcu najbližjemu tisočaku na Pohorju, ob svoji dvajseti obletnici leta 1939 pa planinsko kočjo pod Veliko Kopo, danes znano kot Grmovškov dom. Med drugo svetovno vojno so bili požgani vsi trije domovi. Po osvoboditvi so leta 1946 Plešivec uvidno odstopili prevaljskemu planinskemu društvu, ki ni imelo še nobene svoje postojanke. Slovenjegraški planinci pa so se z vso vnemo posvetili obnovi obeh pohorskih domov in izgradnji tretjega - Partizanskega doma pod Malo Kopo. Vse to je v svoji kroniki vestno in študijsko natančno

prikazal Bogdan Žolnir, šolnik in ravnatelj Koroškega pokrajinskega muzeja Slovenj Gradec, sam predsednik društva v letih od 1960 do 1963.

Zveza s slovenskim planinstvom prekomejne Koroške se je lahko obnovila šele precej pozneje. V Enciklopediji Slovenije VIII (1994) v geslu Planinstvo zvmemo, da je bilo slovensko planinsko društvo v Celovcu ustanovljeno leta 1953. In to je vse. Niti besede o tem, da je njegova podružnica v rožanskem Šentjakobu leta 1969 uspela zgraditi še vedno edini slovenski dom v Avstriji - na Bleščeči planini pod privlačno stožčasto Kepo, ki ga radi obiskujejo tudi planinci s Koroške v Sloveniji, zlasti šolske skupine mladih planincev. V tej najpomembnejši informativni knjigi vseh Slovencev podatka o šentjakobskem podvigu ne bomo našli niti v geslu Šentjakob v Rožu (zvezek XIII, 1999), tistega o Bleščeči planini pa v njej tako ali tako ni, kar je samo še primer več, kako površno pač obravnavamo slovenstvo celo tam, kjer je najbolj ogroženo.

Meni je bleščeča planina všeč. Prvič sem jo v sodelovanju s šentjakobskim društvom z novim domom vred obiskal s skupino mladih dijaških planincev ekonomske srednje šole Slovenj Gradec v okviru mladinskega odseka mestnega društva, ki je šolskemu planinstvu vedno namenjala veliko pozornosti. Ta moja dejavnost je podrobneje dokumentirana že v zborniku ob 70 letnici društva, natisnjem leta 1989. Tu jo omenjam posebno zaradi tega, ker je ravno od primerne vzgojne naravnosti v šolah v veliki meri odvisen zdrav odnos do narave in njenih največjih biserov - planinskih rek, gora ter naših najboljših pljuč - gozdov.

Vse to omenjam na tem mestu, ker je tako ali drugače povezano z vsebino obeh jubilejnih zbornikov slovenskega planinskega društva, ki se tako namenoma dopolnjujeta v celoto. V nadaljevanju bom obravnaval le vsebino novejšega, ki je izšel pred kratkim, čeprav še s smotno letnico 1999. Uredniški odbor sta vodila Jože Potočnik (glavni urednik) in Ivan Šisernik (odgovorni urednik). Profesor Jože Potočnik je knjižici napisal uvod s poudarkom njenega namena in kratkim povzetkom vsebine. Sledi moja ocena prvega in zdaj deset let starega zbornika, ki sem jo napisal za Odsevanja (glasilo literarnega kluba Slovenj Gradec za književnost in kulturo) junija 1990, v novem zborniku pa je

ponatisnjena zaradi podrobnejšega vpogleda v vsebino starejšega.

Dejavnost društva v zajetem desetletju so domiselno in pregledno opisali njegovi predsedniki Ivan Šisernik (1989 - 1996) in Primož Areh (1997 - 1999). Vsak po svoje je zaznamoval društveno delo, pohvalil uspešne oblike dela in tudi samokritično ocenil težave, ki so onemogočale še večji razmah. Primož Areh na primer poroča o časih usihanja občinske podpore društvom in čedalje tesnejšemu povezovanju z gospodarskimi delovnimi organizacijami, od katerih je na primer nekdanja tovarna kos Fecro Slovenj Gradec že leta 1978 ustanovila svoje društvo. Istemu predsedniku je uspelo obuditi skoraj že zamrlo dejavnost mladinskega odseka in osnovnošolski ter dijaški planinski pohodi so spet oživel. O tem v sestavku Planinski podmladek posebej poroča Grega Rus. Zares razveseljivo je, da imajo zdaj planinske krožke vse štiri samostojne osnovne šole v mestni občini in še celo največja podružnična šola. Brez dobrega gospodarjenja pa tudi v planinstvu ni trajnejših uspehov, kot na vzorčnem primeru kočje pod Kremžarjevem vrhom dokazuje Ivan Hovnik.

Kroniko desetletja za planinske izlete, ki tako rekoč redno pritegnejo veliko udeležencev (v zadnjem času zlasti novost - manj zahtevne ture za nekoliko starejše in najmlajše planince) je prispeval Ivan Hartman. Prevladovali so Dolomiti (zraven, žal, nisem bil in tako nisem mogel ugotoviti, kaj pomeni beseda ferrata, ki je pisec ni pojasnil) in upajmo, da bodo v bližnjem obdobju spet na vrsti domače in prekmajne koroške gore. Enako obdobje v članku Alpinizem in plezanje v letih 1989 - 1999 z nekaterimi večjimi dosežki in razveseljivim poudarkom vzgoji mladih plezalcev prikazuje načelnik plezalnega odseka Franc Tamše.

Največ prispevkov so pač dobrodošli vsebinski drobci o posameznih oblikah dejavnosti, tako da že navedek naslova in pisca pove dovolj: O planinskih poteh ter Delo markacijskega odseka (Jože Barl), Naš izlet na Triglav ter 18. srečanje koroških planincev 12. 9. 1998 na Kremžarjevem vrhu (Miroslav Žolnir), Gorska straža (Jože Senica), Moški pevski zbor Kope sodeluje tudi s planinci (Jure Šmon), Zimski pohod po Šisernikovi spominski poti (Ivan Šisernik), Kapelica pod

Kremžarjevem vrhom (Primož Areh), Naša jubilarca Janez Kožuh in Jože Tretjak (prispevek je nepodpisan).

Dejansko pa nobeden pravi zbornik ne more biti brez zgodovinskih prispevkov in k sreči to navzlic gornjemu pojasnilu velja tudi za tega. Dva prispevka sta posvečena znamenitemu, na Koroško priseljenemu planincu Milošu Grmovšku: prvega, starosta našega planinstva Miloš Grmovšek 1874 - 1956, je napisal njegov vnuk Miroslav Žolnir, drugega, Miloš Grmovšek - odličen šolnik in veliki ljubitelj gora, pa pod tem prispevkom podpisani predstojnik koroške enote slovenskega zavoda za šolstvo in v določenem smislu Grmovškov naslednik, saj je tudi Grmovšek bil okrajni šolski nadzornik v Slovenjem Gradcu in sicer v času (od leta 1919 do upokojitve leta 1936), ko še ni bilo prometnih zvez in ne vozil zanje; tako je kot vztrajen pohodnik in planinec peš nadzoroval okrog 60 šol na ozemlju od državne meje na Kobanskem do Gornjega Grada v Savinjski dolini. Leta 1936 je postal predsednik mestnega planinskega društva in ga z izjemo izgnanstva med nemško okupacijo z vso vnemo vodil do svoje smrti.

Urednik profesor Jože Potočnik je prispeval še dva spominska zapisa: prvega o Bogdanu Žolnirju (1908 - 1997), dolgoletnem ravnatelju Koroškega pokrajinskega muzeja v Slovenj Gradcu, prizadevnem vzgojitelju mladih planincev in nekaj let predsedniku domačega planinskega društva ter magistru Simonu Doberniku (1936 - 1991), prav tako nekajletnem predsedniku obravnavanega društva.

Vsakemu kasnejšemu zgodovinarju koroškega planinstva bo dobrodošlo, da je uredništvu poskrbelo tudi za preglednice: Dobitniki članskih priznanj Planinske zveze Slovenije in drugih priznanj (1990 - 1999); gre za okrog 100 listin nekaj manjšemu številu posameznikov, ker so jih nekateri prejeli po dve ali več. Med njimi so tudi priznanja PZS; Članstvo PD Slovenj Gradec od leta 1989 - 1999 (značilno je rahlo nihanje med 750 in 500 člani, zdaj jih je okrog 600) ter Slovenjegraškemu planinskemu društvu so predsedovali - dostojen seznam vseh 17 dosedanjih predsednikov s fotografijo ter osnovnimi podatki od prvega predsednika, davčnega uradnika Karla Gabrona (predsedoval v letih 1919 in 1920) do zdajšnjega prvega

nadaljevanje na strani 21

PRI REPNIKOVIH - SLIKARJIH ANTONU IN JANEZU

MILENA CIGLER GREGORIN

Z urednico Ido sva se že na predstavitvi filma Joca Košute "Dravska dolina" v pogovoru z znanimi umetnikoma z Mute dogovorili, da ju obiščeva in zapiševa utrinke njunega življenja in dela. Obisk je bil potem prijetno kramljanje, najprej v troje, nato v četvero. Pa lepo po vrsti...

Pri družini sva najavili obisk štirinajst dni prej, ker ni skrivnost, da umetnika veliko razstavljata. Janez naju je tega dne, to je 21. marca pričakal in naju povedel v atelje družine slikarjev.

V začetku je slikal oče, potem sinova Janez in Branko in sedaj še vztrajata oče in Janez, Brankove slike pa so v ateljeju in pričajo o nedvomnem talentu, ki pa ga ne razvija naprej.

Prvi vtis, ko sva stopili v velik prostor je bil, kot da sva vstopili v galerijo. Nasprotna stena od vrat je zapolnjena z očetovimi slikami in na levi visijo Janezove, ob kupih slik, naslonjenih na steno pa je še par Brankovih iz časov, ko je še sodeloval v tem družinskem umetniškem delu. Pogled pa pritegnejo tudi ploščice na tleh, iz katerih režijo vedri obrazi Antonovih figur, ki so jih izdelali v Gorenju posebej za ta prostor. To pa še ni vse. Levo od vrat so na mizah in po policah razstavljeni minerali, stari vrči in posoda, leseni kipci, svečniki in drugi predmeti. Janez nama je povedal, da to zbira oče.

Nekaj osnovnih podatkov o Janezu: rojen je 19. decembra 1968 v Slovenji Gradcu očetu Antonu, doma iz Šentvida nad Vuzenico in materi, ki izhaja iz Ormoža. Začetkov ustvarjanja niti ne označuje, saj je risal od kar se sam sebe zaveda. "Priliman" je bil na stolček poleg očeta in ni odmaknil oči od njegovih "umetniž". V osnovni šoli je imel vse zvezke porisane. V starosti 13 let je dobil naročilo za prvi "resen" posel. S slikami je opremil otroške pesmice z naslovom SCHIRTEL - SCHARTEL. Pri tej isti založbi (avstrijski) je oče opremil slikanico Martin Krpan.

Razgovor je sproščeno tekkel in nisem mogla mimo osnovnega vprašanja Janezu: "Od kod tako pretresljivo žalostni obrazi ljudi na njegovih slikah?" V pojasnilo naj povem, da sta imela Janez in Anton skupaj razstavo na Upravni enoti Dravograd, kjer imajo z načelnikom na čelu zelo veliko posluha za že uveljavljene in tudi manj znane umetnike. Tako sem imela srečo, da sem vsak dan zjutraj, preden sem zavila v svoje delovne prostore "poškilila" na slike in moram reči, da so mi očetove razvedrile obraz, Janezove pa me nekako vznemirile in vedno sem se vprašala, kje je "pobral" toliko obupa, žalosti, vdanosti v usodo, povešenih ustnih koticov, strahu in tesnobe v očeh portreti-

rancev in še naslovi slik dodatno definirajo opisano: "Na zavodu za zaposlovanje" ali kar iz slike privzet naslov: "Za točilnim pultom". Povedal je, da je ta tema sama "zlezla" vanj, ko je kar naprej izgubljal službe

Anton Repnik
Janez Repnik: Brezposelna

Janez Repnik s svojimi deli.

Foto Ida Robnik

in kot presežek ali višek čutil notranji gnev in obup. Ko je prvič izgubil službo, je doživel pravi pretres in takrat je po notranji nuji slikal cele noči; takrat so menda nastale slike z najboljši "zateženimi" temami.

Kljub temu sem vrtala naprej. Glede na to, da ima (po njegovi izjavi) zelo rad naravo in v njej najde sprostitve, zakaj ne riše tudi vedrih trenutkov, ki jih doživi v naravi. Nato je potem prinesel sliko, na kateri je naslikal jesenski gozd. Čeprav slika ne žari v jesenskem soncu, ampak predstavlja jesenski gozd, pogreznjen v tišino prihajajoče

zime, pa vendar so toni in barve bolj veseli in razpoložensko vedrejši. Kajti slike ljudi in brezupnega stanja v okolju, ki jim ne nudi varnosti in zavetja, so vse naslikane v sivini, črnini ter v beli barvi. Janez v zvezi s tem še pove:

Čutim stisko in nemoč malega človeka, tistega, ki lebdi na obrobju in živi iz rok v usta, tistega, ki si puli lase, ker je čez noč ostal brez dela in zaslužka in so mu dnevi vsi enaki, brezupno sivi in dolgi" Riše obupance in ljudi, ki so izgubili vero v dobro in v boljše čase. ▶

Pove, da se je njemu sicer socialni položaj bistveno izboljšal od takrat, ko je prvič izgubil delo pa do zdaj, ko že kar solidno zasluži s slikanjem, da pa nikoli ne bo pozabil tistih časov in tudi ljudi v stiskah in težavah ne in da je pač takšen po naravi.

In kje je že razstavljal: v Starem trgu pri Slovenj Gradcu (prva razstava), potem pa so se vrstile: na Ravnah na Koroškem, v Mariboru, v Ljubljani, na Muti, v Ljubljani, v Gornjem Gradcu, v Dravogradu, v Slovenski Bistrici, v Črnečah, spet dvakrat v Ljubljani in še trikrat v Mariboru v različnih galerijah, v Kranju, v Žalcu, v Mengešu in spet v Dravogradu in nazadnje v Škofji Loki.

Potem se nam je pridružil še oče Anton in povedal, da je vesel, da je v družini še en umetnik in da je bilo to tudi za pričakovati, saj je Janeza ves čas vzpodbujal k umetniškemu delu. Na vprašanje, kako mu je uspelo najiti svoj umetniški izraz ob očetu umetniku, ki je bil ves čas navzoč pa je povedal, da je res dolgo "kopiral" očetov način slikanja, potem pa se mu je, kot je že omenil, "odprlo" ob pretresu ob izgubi službe in ta slaba stvar je bila v bistvu tudi dobra, saj je "rodila"

novega umetnika s povsem samostojnim stilom in vsebino, ki je res njegova, saj jo je prineslo življenje s svojimi križi.

Anton je še povedal, da se je sam poskušal v več slikarskih tehnikah in sicer v grafiki, jedkanici, suhi igli, slikanju na steklo, največ pa slika na platno. Povedal je tudi, da je slikarska oprema kar draga reč, da pa "hvala bogu" kar dosti slik proda in nekako se izide. Radi bi le uresničili eno veliko željo - povečali sedanjo "galerijo" in to zato, ker je sedanji prostor prenatrpan s slikami in ni več možno doseči vtisa preglednosti. Midve sva dodali, da bi se bilo smiselno obrniti na občino Muta in morda še kam, saj sta umetnika tudi sloves te občine ponesla v svet, kar ni kar tako.

Anton je drugače doma iz Šentvida nad Vuzenico. Imel je dokaj trdo življenje, kar se materialnih dobrin tiče, zato je navajen skromnosti. Živeli so iz rok v usta. Imel pa je že v otroških letih veselje do slikanja in kot pravi, so ga v začetku zaradi tega karali, ko je enim svoje "umetniže" pokazal so rekli, da so to "tumarije" in naj to raje skrrije. Sole takrat pač niso bile tako naravnane, da bi spodbujale ustvarjalnost. Njega so že kot pobiča, ki je doživel vojno,

zanimali družbeni pojavi kot je vojna. Videl je, da se iz zgodovine ljudje nič ne naučijo, videl je, kaj pomeni nositi orožje in ustrahovati. Tako je naredil ljudsko univerzo, takorekoč ga je učilo življenje, najbolj pa tovarna, ker je moral zgodaj začeti delati za kruh. Kljub temu je vedno rad bral, njegova druga ljubezen pa je narava. Ta je tudi najboljša učiteljica; znal je opazovati pojave v njej, našel pa je tudi sprostitve v njej. Pri delu je srečal tudi zelo dobre ljudi, ki so mu tudi pomagali in to ga je gnalo naprej. Kako lepo bi bilo na svetu, če ne bi bilo zavisti, je večkrat premišljeval.

Kot sem že na začetku omenila, je zbiralec mineralov. Prvega mu je podaril znanec iz Ljubljane, potem pa ga je vleklo v to in ima sedaj bogato in zanimivo zbirko. Rad ima tudi stare knjige, stara drevesa, rad pogleda stare hišice in še in še. Ko gre v naravo, ga očara piš vetra, petje ptiča, barve v naravi, vonji, vse... Narava ga pomiri, razvedri in je duša vsega.

Na vprašanje, ali se je poskušal kdaj v pisanju je povedal, da je ob večerih pisaril "nekaj" in nastali so zapiski, ki jim je dal naslov "Dnevi in leta žalostnega

veseljaka". Razstavljal je že v Švici, Holandiji, Avstriji, Nemčiji, na Švedskem, v Italiji, na Poljskem, Češkem, v Franciji. Letala se boji, avta ne vozi, tako da ni bil na vseh razstavah osebno navzoč. V Švici je bil in je opazil, da je tam glavna značilnost točnost. Slovenija se mu zdi lepša in sploh naj, naj in ne bi je zamenjal za drugo deželo.

Naj za zaključek povem, da k Repnikovim radi zahajajo tudi slovenski pesniki in nekaj dni pred nama je bil na obisku Ivan Minati, še prej Smiljan Rozman in še mnogi drugi.

Pa še tega ne smem pozabiti, da je Antona o umetnosti poučil slikar Pečko, sicer pa so bili veliki prijatelji tudi s Tisnikarjem in so se pogosto srečevali in družili. Čas je hitro mineval v zanimivem klepetu in morda še nisem niti vsega zapisala, ker je bilo vzdušje pristrčno in sproščeno, da sem včasih še pisati pozabila. Zapisala pa sem v knjigo vtisov, da sva se lepo imeli pri njih in da se naslednjic dobimo pri čajčku iz zdravilnih zelišč, o katerih je stekla "neuradna debata", o tem pa še kdaj drugič.

Hvala za razgovor Anton in Janez in nasvidenje še kdaj! ▲

nadaljevanje s strani 19

moža društva gozdarskega inženirja Primoža Areha od leta 1997. Drugo najdaljšo dobo predsednikovanja je imel mestni gostilničar in lesni trgovec Jože Druškovič od leta 1920 do leta 1934.

Poleg že navedenega je uredništvo zbornik obogatilo s pretiski štirih časopisnih člankov ob lanski proslavi 80 - letnice društva na Grmovškovem domu na Pungartu ter z nekaj lepimi barvnimi slikami tega dogodka. Škoda le, da vse slike v zborniku niso dokumentirane enako skrbno; saj vemo, kako je s tem, z leti čedalje manj bralcev ve, kdo je na posnetkih in kje so sploh nastali. Zanimive slike so še na obeh zunanjih platnicah naše knjižice, ki veliko pripomorejo k njeni lepi zunanji podobi, pa tudi notranja nas razveseljuje z razkošno lepim tiskom.

Pridružujemo se čestitkam slavljenju in društvu želimo še veliko novih uspehov na vseh področjih dejavnosti. ▲

PRAZNOVALI SO 20 LETNICO

FRANC JURAČ

Moški pevski zbor Šmartno pri Slovenj Gradcu, ki ga uspešno vodi pevovodja Janez Kolerič, letos praznuje 20-letnico svojega obstoja.

V dvajsetih letih svojega delovanja imajo za seboj številne nastope, tako doma kot v tujini. Moškemu pevskeemu zboru za jubilej iskreno čestitamo. ▲

JOŽE JEŠOVNIK razstavljal v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec

JOŽE POTOČNIK, prof.

V petek, 17. marca 2000 je bila v galeriji primarija dr. Staneta Strnada v bolnišnici Slovenj Gradec odprta razstava lesenih skulptur Jožeta Ješovnika. Predstavil ga je profesor Jože Potočnik. Med drugim je dejal: "Kulturno društvo v bolnišnici, ustanovljeno pred 15 leti (skoraj desetletje ga vodi g. M. Mičovič), je eno najbolj delovnih v Mislinjski dolini. Njegovi člani sodelujejo v pevskem zboru, gledališki in likovni skupini. V tej galeriji nastopajo tudi pevci, igralci, slikarji, kiparji ter drugi ljubitelji lepih umetnosti iz vseh delov naše domovine in celo iz zamejstva. Likovna sekcija

posebno drevesno rast, ki jo je po svoje izoblikovala narava. Mlada smreka je po hudem neurju ostala brez vitalnega dela - debla, na štrclju je zraslo pet novih smrekovih vrhov in Jože je oblikoval skulpturo, jo poimenoval DRUŽINA, ki je zbrana ob središčni osi - mizi, ob kateri so trenutki pomenka."

Človek je že od pradavnine življenjsko povezan z gozdom in lesom. V pogovoru Ješovnik skromno doda: "Les je mehak, topel, vonjam ga, z veseljem ga oblikujem. To je del mojega življenja". V zadnjih letih mu posebne rasti debela, veje in rogovile, korenine, ostarele, izvotlene, od zoba časa

"Kolikor lesov, toliko življenj", je zapisal profesor dr. Janez Bogataj v knjigi Mojstrovine Slovenije. Ješovnikove lesene in preoblikovane skulpture krasijo mnoge domove in dopustniške hišice njegovih prijateljev in znancev. Na njegovo ljubiteljsko kiparjenje in oblikovanje je gotovo vplivalo tudi okolje, v katerem živi in dela. Živahni slovenjgraški kulturni utrip, številne razstave v galeriji, ki jih redno obiskuje, so mu vzpodbuda za ustvarjalno delo. Njegova delavnica je v garaži v Starem trgu, v rojstnem kraju pod znamenitim gradom sv. Pankracija; ob vodi Suhodolnici stoji njegov družinski dom, tu so tudi Ješovnikove lesene skulpture na prostem, forma viva. Za vzorno urejeno in vzdrževano okolje je gospod Jože Ješovnik dobil priznanje s plaketo, ki mu ga je podelilo turistično društvo Slovenj Gradec pred štirimi leti. Ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku pa je prejel Bernekerjevo plaketo za dolgoletno ljubiteljsko kiparsko delo. Avtor je že razstavljal na različnih srečanjih tako v podjetju Elektro, kjer je bil zaposlen, kot na predstavitev ročnih del v Slovenj Gradcu, Podgorju in Starem trgu. Širšemu občinstvu se je predstavil na svoji prvi samostojni razstavi v galeriji hotela Krnes v Črni na Koroškem v preteklem letu. V letu 2000, v letu slovenske kulture pa se je Jože Ješovnik prvič javno predstavil slovenjgraškemu likovnemu občinstvu prav na tej razstavi.

Strokovno misel o njegovih lesenih plastikah pa je izrazil akademski kipar Andrej Grošelj:

V nekaj stavkih bom opisal moj pogled in občutke ob izdelkih gospoda Jožeta Ješovnika. Že dolgo sem želel srečati moža, ki je postavil cel gozd kipov ob Suhodolnici. Na moje veselje se je to zgodilo. Osebnost sva se spoznala na njegovi samostojni razstavi v hotelu Krnes v Črni. Izmenjala sva izkušnje in se pogovarjala o lesu.

Spoštujem in občudujem oster pogled, ki povzroči v domišljiji videnje in določi namen naravni obliki. Pri gospodu Ješovniku je to troje povezano še s spretnostjo oblikovanja lesa in željo, da to pokaže svojim rojakom in prijateljem.

Vesel sem ob tej njegovi samostojni razstavi posebej zato, ker sem se tudi od gospoda Jožeta nekaj naučil - na izletih v gozd bom še pozorneje opazoval nenavadne naravne oblike in jih skušal uporabiti v svojih izdelkih. Upam, da bodo tudi vam, dragi obiskovalci, sprehodi v naravo v prihodnje še bolj zanimivi in lepši.

Gospodu Ješovniku želim še dosti užitkov ob novih ustvarjenih preoblikovanih oblikah v lesu. ▲

Kiparski pozdrav vsem

Andrej Grošelj, akademski kipar

Jože Ješovnik

pripravi tudi 8 razstav letno. Vodita jo zdravnik Bogomir Celcer in Lojze Pogorevc.

Jože Ješovnik je bil rojen 1926 v kmečki družini, ki je rasla v sožitju z naravo, z gozdovi in lesovi, ki so veliko bogastvo med obronki Pohorja in Uršlje gore in so krajinska značilnost našega okolja.

Druga svetovna vojna tudi njemu ni prizanesla. Sam pravi: "Če življenje človeka trdo preizkuša, se vedno znova pobere še močnejši".

Pred več kot petdesetimi leti se je zaposlil v tedanjem Elektru Slovenj Gradec in tam delal do upokojitve. Že v mladosti, pozneje ob poklicnem delu je rad slikal, tudi na steklo, poslikaval krožnike in skodelice, lepil razbito posodo v domišljjske podobe in predmete, k čemur se znova vrača. Vendar, temeljno gradivo Ješovnikovega ustvarjanja je les. Odbira

in narave zgarane, prinaša gozdni delavec Vinko Pačnik iz Zgornjega Razborja izpod Uršlje gore. Lepo je bila zapisana misel v vabilu na razstavo: "Mnogo lepega lahko človek prinese iz gozda, posebno če ima odprte oči za lepoto in izvornost oblikovanja v naravi. Če vsem tem sposobnostim nevidnih naravnih umetnikov doda še svojo oblikovalsko žilico, lahko nastane nenavadno bogastvo."

Avtor korenine čisti, odstranjuje zemljo, lupi deblo in rogovile, odstranjuje strohnelo in suši, reže in rezlja. Z domišljijo oblikuje, dodaja ali odvzema in tako izoblikuje podobo človeka in živalski svet kot recimo: zajca ali jelenca, kačo in kuščarja, hobotnico ali morskoročico, ptiča in divjega petelina, tumor ali ošpice in bakterije, počivajočega hudiča itd. Vsaka plastika ima svojo pripoved, ki tudi ure ji merijo čas.

Razstava skulptur Jožeta Ješovnika v galeriji Staneta Strnada v slovenjgraški bolnišnici.

13. RAZSTAVA DOMAČE IN UMETNE OBRTI V SLOVENJ GRADCU

IDA ROBNIK

V Galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu je bila letošnja bienalna razstava domače in umetne obrti med 6. in 24. aprilom. Avtor razstave je profesor dr. Janez Bogataj, ki je skupaj s svojimi študenti izbral za razstavo najbolj kvalitetne izdelke domače in umetne obrti. Izdelki so novi, ki jih avtorji prej še niso razstajljali.

Ob otvoritvi razstave je prof. Bogataj dejal, da je vzpodbudno predvsem to, da ima slovenski narod še toliko zanesenjakov in ljubiteljev ročnih spretnosti, ki s svojimi izdelki nadaljujejo tradicijo in bogatijo dediščino naših prednikov.

Kdor si razstave ni ogledal v Slovenj Gradcu ima še možnost, saj bo kompletna postavitev na ljubljanskem gradu od 10. do 11. junija letos. ▲

1. Razstava domače in umetne obrti v Slovenj Gradcu.

2,3. V času razstave so posamezni obrtniki praktično prikazovali postopke dela svojih izdelkov na stojnicah v središču mesta Slovenj Gradec.

Foto Franc Jurač

VIHARNIK

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d.d.
2380 Slovenj Gradec, Voračev trg 1
Telefon: 0602/ 43-332
Faks: 0602/ 42-684

E-mail: gozd.slg@gg-sg.si

Direktor: Silvo Pritrznik

Uredniški odbor:

Ida Robnik in Gorazd Mlinšek

Glavna urednica: Ida Robnik

Oblikovalska realizacija:

Dizajn studio Humeč, Maribor

Likovna urednica in

grafično oblikovanje: Marlena Humeč

Tehnični urednik: Alfi Hutter

Priprava za tisk in fotoliti:

Grafična forma Hutter, Maribor

Tisk: ZIP CENTER, Ravne na Koroskem

Naklada: 1750

Vse pravice pridržane, © Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec 2000.

Fotografije © avtorji

Avtor fotografije

na naslovnici Franc Jurač

KAJ MI DAJE KNJIGA

MILENA CIGLER GREGORIN

Človek je simbolično bitje. V daljni zgodovini je že spoznal, da mu zadovoljitev samo duhovnih potreb ne prinaša sreče (A. Trstenjak: Človek, simbolično bitje).

Spoznal je, da ima duha in da se lahko sporazumeva.

Izumil je simbole ali znamenja. Nekakšne prepoznavne znake, po katerih bi nekomu ali komurkoli nekaj sporočil ali ga na nekaj opozoril.

Izumil je tudi papirus.

Še pred tem je znake risal in pisal na kamenite ploščice, na stene votlin.

Z iznajdbo papirja je naredil še korak naprej in ustvaril knjigo. S tem je povezal človeštvo med seboj in pričel pisati človeško zgodovino.

Danes, v obdobju eksistencialnih stisk in v krizi dostojanstva človeka pa je še ugotovil, da ne ve ničesar o sebi. Pričel je raziskovati skrivnost rojstva in obstoja in smisel življenja.

Tudi pri tem mu pomaga knjiga. Tako mu v tretje tisočletje še vedno govorijo stare resnice in izkušnje PLATON in ARISTOTEL, JEZUS in BUDE.

Skozi srednji vek do danes so ohranjeni zapiski menihov, ki so zvesto prepisovali stare tekste... Sporočila nam zapuščajo renesančni misleci, pesniki, pisatelji. In skozi vojne vihre dvajsetega stoletja so izšli globoki misleci kot so Frankl, Fromm, Jung, Freud in drugi.

KNJIGA JE MOJA NAJBOLJŠA PRIJATELJICA! ▲

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE IZ VIHARNIKA 3/2000

Vodoravno: KRAKA, AMAN, ONTOGENEZA, K, JR, SK, EG, OSTANEK, OTROŠKO, IRA, VELIKONOČNO, VENO, APEL, AS, ENOTEN, UC, NAPIS, GRAH, LIST, OMARE, LION, VISLI, LES, LJUBLJANA, AS, ORANJE, OKAJENOST, GANJEN, NA, TASTA.

Geslo: OTROŠKO VELIKONOČNO VESELJE.

Na uredništvu smo izžrebali tri nagrajence, ki so pravilno rešili geslo in pravočasno poslali rešitve na naš naslov. Vsi trije bodo prejeli knjižne nagrade.

1. Katja GOLJAT, Vrhe 13/a, 2380 SLOVENJ GRADEC
2. Jožica HEBER, Trg 4. julija 66, 2370 DRAVOGRAD
3. Zdravko COKAN, 2383 Šmartno pri Slovenj Gradcu

Čestitamo Uredništvu

* 1920
+ 2000

FRANC JAVORNIK

V soboto, 22. januarja se je po naših zaselkih razlegla žalostna novica, da je v petkovih nočnih urah v slovenjegraški bolnišnici ugasnilo življenje Franca JAVORNIKA. Udarec kapi, ki ga je v zadnjih dneh minulega leta potisnil v bolnišnico je bil vendarle premočan za zgarano telo gospodarja Mušičeve kmetije.

Na Rekovi kmetiji, kjer je mati povila pet otrok, se je 27. januarja leta 1920 rodil naš Franc. Zgodaj se je spoprijateljil z delom na kmečki zemlji in ni ga bilo opravila, ki se ga ne bi z veseljem lotil. Njegovo mladost je skalila 2. svetovna vojna. V tem času je najprej poiskal zaslužek na gradbišču tunela, potem pa je moral obleči suknjo nemškega vojaka. Utesnjena uniforma je zanj pomenila težko preizkušnjo. Znašel se je v Bosni, pa v Črni gori in Franciji ter Makedoniji, kjer je bil ranjen, služenje med artiljerci pa mu je za nameček povzročilo še slab sluh. Pol leta, preden se je vrnil domov, je okusil še ameriško ujetništvo in spomine na te težke čase iz mladih let je Franci pogosto obujal. V svobodi si je ob delu doma poiskal še službo na zadrgi. Leta 1949 je popeljal pred oltar v cerkvi sv. Andreja na Brdih sosedovo Marijo. Z njo je poslej zaživel na njeni, Mušičevi kmetiji. Res sta imela mnogo skupnega in v dvoje jima je steklo vsako opravilo. Življenska harmonija, globoka navezanost na kmečko delo, vselej vedra narava in ogromno dobre volje jima je tudi ob pičlih denarjih sejala življenski optimizem; še posebej po letu 1957, ko sta prevzela grunt in je Franc obesil na klin 20 službenih let ter se posvetil samo Mušičevini. Prav vera v boljši jutri jima je pomagala prebrodit vse težave, ki so se zgrinjale nad njuno srečo. Franc je imel rad Milko. Bil je ponosen, da je sinu Stanku vcepil enako ljubezen do kmetije in zemlje, kot jo je čutil sam. Kot tesar je rad pomagal sosedom, pa tudi kritja streh s škodlami je bil več kot le malokdo. Če pa je bila le prilika, sta Franc in Marija pripravila domačo veselico in ni čudno, da so leta kar stekla. Ko sta se malo ozrla, je bilo za njima že 25, pa hip za tem že 45 let skupnega življenja. Čeprav je družina zgradila tudi novo hišo, pa se Franc kar ni mogel ločiti od stare bajte. Še celo svojo 70 - letnico je praznoval v njej in kdo ve, če si ne bi tam zaželel tudi vselega srečanja ob 80 letnem jubileju, če bi ga čakal. Pa smo mu ga tako iz srca vsi privoščili, tako toplo zaželeli srečo pred pol leta, ko sta z Marijo v krogu svojcev, prijateljev, znancev in vesele družine strelcev praznovala zlato poroko in se spominjala veličine 50 let skupnega življenja.

Franc je res slabo slišal, njegov sluh je pešal že od vojnih časov a se vse do pred nekaj let nazaj ni pritoževal. Hudo ga je potrla smrt brata Ferda 1986 leta, njegovemu zdravju pa je zagrozila pljučnica pred tremi leti. A si je ob skrbni ženi ter pozornosti in negi družinskih zdravnikov dr. Pečnika in dr. Walnyja opomogel. 28. decembra lani, ko so bile misli človeštva uprte v leto 2000 pa mu je kap zagrozila s smrtjo in harmonija življenja Franca in Marije Javornik je nenadoma obvisela na nitki. Njegovi so ga vse dni obiskovali v bolnišnici, skušali potolažiti njegovo črnogledost in kdo ve kolikokrat na dan se je v Marijo oglasil zdaj strah, zdaj upanje. 21. januarja okrog 10. ure zvečer pa so se razpršili dvomi, ugasnilo je upanje, Franc Javornik je za vselej zatisnil trudne oči.

Vsem njegovim, posebej ženi Mariji, sinu Stanku, hčerki Milki, sestri Tončki in vsem ostalim sorodnikom pa izrekam v imenu prijateljev in znancev ter sosedov iskreno in globoko sožalje.

* 1900
+ 2000

APOLONIJA OŠLOVNIK

Kako rešiti skrivnost smrti in verjeti, da je življenje večno so misli, o katerih ne razmišljamo ravno vsak dan, niti ne premoremo tiste občutljive zbranosti, da bi poskušali dojeti njihovo globino in pretehtati njihovo povezanost z vsemi skrivnostmi življenja. V dneh pa, ko smo bili v duhu z Apolonijo, ko smo iskali posebej zbrane besede, s katerimi bi ji voščili za njen stoti rojstni dan, so nas take misli okupirale. Še bolj jasne pa so na dan slovesa, ko začutimo, da je življenje res spreminjanje iz podobe v podobo, iz ene oblike v drugo, mogočen neustavljiv tok, neskončno kroženje. Le krožnica je pri vsakem od nas različno oddaljena od osi, zato je vsakemu izmed nas danih različno število priložnosti za spoznavanje skrivnosti življenja.

Mama Apolonija se je rodila 21. aprila 1900 pri Zajsniku na Ojstrici na sončni strani Košenjaka. Že z dvanajstimi leti je morala iti služiti na severno stran domačije k Ovčarju v današnji Avstriji. Ker ni znala nemško, je hodili v osnovno šolo na Ojstrico, dve uri hoda na eno stran. Seveda, takrat še ni bilo državne meje. Zgodaj je začela z delom, ki je bilo vse skozi povezano z življenjem in ljubeznijo, ne le do ljudi, temveč do vsega živega. Delala je kot pastirica, dekla, pozneje pa se je zaposlila v gozdni drevesnici v Dravogradu. V tej drevesnici je delala vse do njene ukinitve leta 1962, skoraj trideset let. Na tisoče sadik smreke, bora in macesna, tudi listavcev je vzgojila, ki danes kot mogočna drevesa krasijo koroške gozdove, na katere je s ponosom gledala vse do visoke starosti. Upokojila se je leta 1963 stara 63 let.

Dokler se ni zaposlila v gozdni drevesnici Dravograd, je služila pri Žiškertu in tudi pri Zajsniku. Tu jo je opazil Unčev Peter, jo zasnubil in življenje in delo sta zastavila skupaj. V Dravogradu sta leta 1938 zgradila lasten dom, ki je bil res samo njun in je dajal varno zatočišče in streho nad glavo njuni družini.

V življenju se je Apolonija srečala z mnogimi skrivnostmi. Pri dvajsetih letih je prvič podarila življenje hčerki Olgi, pri triinštiridesetih še zadnji hčerki, vmes pa sta prijokala na svet sin Gvido in hčerka Marija. Skupaj z možem sta skušala otrokom odkrivati skrivnosti ljubezni in življenja. To poslanstvo sta opravljala družno do leta 1974, ko je mama Apolonija ostala sama. Živela je naprej z otroki in njihovimi družinami. Za vedno se je morala posloviti tudi od dveh otrok, hčerke in sina. Praznino za njimi so začeli zapolnjevati vnuki in pravnuki.

Delo, skrbi in izgube so jo utrdili, ji omogočili dolgo življenje, ki ji je bilo tudi naklonjeno, saj je bila vse skozi bistrega duha in se je veselila življenja. Od jeseni leta 1989 je živela na Ravnah pri hčerki Mariji, ki ji je s skrbno nego lepšala življenje, ji vračala ljubezen tudi v imenu vseh ostalih in ji omogočila, da je sklenila svoje življenje v častitljivih letih.

Hčerkama Mariji in Lojzki, snahi Ivanki in vsem drugim sorodnikom izrekam iskreno sožalje v imenu društva upokojencev in kluba koroških gozdarjev Dravograd in vseh Dravograjčanov.

Ferdo KNEZ

Čas beži in beži,
nas pa še rana skeli,
srce se ne more sprizniti,
da med nami več te ni.

V SPOMIN

Minilo je leto dni, od kar nas je mnogo prezgodaj zapustila draga žena, mama in babica

ANICA MRAK

z Legenske ceste 66 v Slovenj Gradcu.

Iskrena hvala vsem, ki se ustavite ob njenem grobu, ji prinašate cvetje in prižigate sveče.

Pogrešajo jo njeni: mož Stanko ter sin Stanko in hčerka Majda z družinama.

* 1938
+ 2000

MARIJA ŠEPUL

Domačija Stane na Ludranskem vrhu ni poznana samo med domačini, za njo so slišali tudi izven koroških meja. Na srednje veliki kmetiji skoraj 400 m nad Črno na Koroškem so doživljali lepe, pa tudi grde dogodke. Lep dogodek je bil tudi, ko se je na Stanetovo domačijo priženila ta mlada. Filip Šepul, domači sin, je spoznal prijetno Solčevanko ne daleč od doma, ko je delal na črnjanski "gozdni" kot gozdni delavec.

Kot 26 letno dekle je Marija našla svoj kruh kot kuharica na Mlinarskem razpotju. Vendar pa ni dolgo ostala med gozdnimi delavci. Stanetov Lipi, kot kličemo še danes šepulovega Filipa, je kar hitro predstavil svojo življensko izbranko svojim staršem. Skupaj z Lipijevimi starši sta zagospodarila na po plinu prizadeti, vendar lepi kmetiji.

Marija je bila prava koroška mati, čeprav je izhajala iz številne kmečke družine onstran Raduhe. Rodila se je 1.2.1938 v Strmem nad Lučami, kjer je s štirimi brati in sestrami preživljala svoje otroštvo. Trdnost vsake kmetije je odvisna tudi od otrok, kajti kmetija brez naslednika nima prihodnosti. Marija je rodila šest otrok. Poskrbela je, da so sinovi Lipš, Jože, Marjan, Stanko in hči Trezka prišli do svojega poklica. Na domačiji naj bi ostal najmlajši sin Milan, vendar mu je usoda nedaleč od doma pretrgala življensko pot. Morda je ta nesreča pripomogla, da je mati Marija pričela pešati na zdravju, čeprav zaradi zdravstvenih težav ni nikdar potarnala. Zadnjih dvanaest let so bila pri Stanetu nesrečna leta. Sin Marjan je v prometni nesreči izgubil nogo, umrl je sin Milan, pogorel jim je hlev. Gospodinja in mati Marija pa je vse te življenske tragedije brez težav premostila. Tako se nam je zdelo, saj je še v času, ko jo je pričela najedati zahrbtna bolezen, vsakemu dajala upanje za boljši jutri. Včasih se mi je zdela prava uganka, vendar je bila nasmejana. Rada je bila v družbi. Pogostokrat je spremljala moža Lipija na predavanjih in ekskurzijah, ki so jih pripravili gozdarji in kmetijci. Zadnji dve leti je mnogo dni preživela v bolnišnici, toda kljub zdravstvenim težavam je do konca svojih dni stala ob strani svojemu možu.

Bila je gospodarna.

Zadnji življenski trenutki so se ji iztekli v novo zgrajenem hlevu. Poskrbeti je morala za mlado življenje, h kravi je spustila mladega telička, da si je s pomočjo materinega mleka nabral novih življenskih moči. Marijo Šepul pa so prav ta trenutek zapustile življenske sile. Njeno srce se je ustavilo ob jaslih 28. marca 2000. Zaključena je bila Marijina pestra življenska pot. Vsi njeni domači, pa tudi ostali najbližji jo bodo ohranili v lepem spominu.

Gorazd MLINŠEK

Dolgo življenje in trpljenje ste prestali.
Vaš večni dom rožice krasijo
in svečke v spomin gorijo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice in praprababice

FRANČIŠKE HAJNŽE,

Kiperčeve bice iz Sv. Danijela nad Trbonjami,

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti ter ji darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Hvala vsem sosedom in prijateljem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, občini Dravograd in županu Radu Krpaču, krajevni skupnosti Trbonje in njenemu predsedniku Miranu Zvikartu, gasilcem gasilskega društva Trbonje, guvernorkoma Lidiji Zvikart in Matjažu Kutenbergerju za ganljivo izrečene besede slovesa na domu in pred odprtim grobom. Iskrena hvala pevcem pevskega društva Obrtnik iz Črnceč in cerkvenim pevkam iz Trbonj za zapete žalostinke, gospodu župniku Jožetu bergantu za pogrebni obred ter pogrebni službi Karner iz Mute.

Žalujoci: otroci Marija, Nežka, Milka, Zofka, Lenka, Adolf, Mirko in Alojz z družinami, snaha Anica in ostali sorodniki.

V SPOMIN

18. aprila mineva sedem let, od kar nas je za vedno zapustil naš dragi

FRANC MARZEL, 1919 - 1993

iz Legna 119

Hvala vsem, ki se z lepo mislijo ustavite ob njegovem grobu in mu prižigate svečke.

Njegovi: žena Angela in sin Franc z družino.

Šopek rožic smo nabrali,
na gomilo tvojo dali,
zraven svečko smo prižgali
in v tišini s tabo pokramljali.
Le kdo pozabil bi gomilo,
v kateri zlato spi srce,
ki neskončno nas ljubilo
do poslednjega je dne.

V SPOMIN

Šestnajstega aprila je minilo eno leto, od kar nas je za vedno zapustila naša draga mama, babica in prababica

MARJETA SLEMIK

Graščakova mama iz Starega trga pri Slovenj Gradcu.

Hvala vsem, ki z bolečino v srcu obiskujete njen grob, ji prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujci sin Milan ter hčerki Štefka in Joža, vnuki in pravnuka.

ABSOLVENTSKI IZLET NA TAJSKO PSI, SLONI IN KORALE

MIHA KOPRIVNIKAR

Absolventi gozdarstva smo, čeprav ne v večini, želeli malo drugačen in daljši izlet, kot je v navadi. Začeli smo z zbiranjem informacij. Po pogajanjih je zmagala Tajska.

KAKO JE TAM ?

Dežela je površinsko približno tako velika kot Francija. Oblika dežele na zemljevidu primerjajo z glavo slona in njegovim rilcem, saj je njen južni del zelo razpotegnjen proti meji z Malezijo. Meji še zahodno na Burmo, severno z Laosom in na vzhodu z Kampučijo. Od severa do juga dežele je 1860 km ali 16 širine, zaradi česar ima zelo različno podnebje (glede na razdalje vseeno veliko manj kot v Sloveniji). Podnebje je monsunsko. V času zime je tam sušno obdobje in na severu ne dežuje tudi po cel mesec, medtem ko je na jugu dežja skoraj vsak dan za pol ure. Povprečne temperature so podnevi (Bangkok) okoli 33C, ponoči pa okoli 23C.

DOLGO PRIČAKOVANI ODHOD

Februarja smo popoldan odleteli preko Frankfurta v Bangkok. Iz Nemčije je polet trajal malo več kot 10 ur. Na letališču so nas čakali kolegi ali bolj rečeno kolegice, saj so bile vse razen prof. Kim-a, ženske. Le te se bolj zanimajo za obšolske dejavnosti. Kim nas je prišel iskat s svojim "pick up-om", poltovornim vozilom (Toyota Tiger). Na njega se nas je "stiščalo" zadaj na prostoru za tovor 8 ter nahrbtniki, spredaj pa ostalih 7. Nato 100 km/h po avtocesti skozi Bangkok. Kasneje smo videli, da je takšen način prevoza pri njih v navadi. Dva dni kasneje smo bili zmenjeni za predavanje na njihovi univerzi.

Tajska je ustavna monarhija z parlamentom in senatom, ki glasuje o zakonih. Vojaški poklic in uniforme so zelo cenjene, tako da so bili redki kandidati na volilnih plakatih, ki smo jih videli, brez uniforme in vsaj kilo priznanj. Njihov kralj je Bhumibol Aduljadej. Je nekaj podobnega

kot naš bivši Tito. Njegovi plakati, panoji in slike so na ulicah ter vseh učilnicah in uradih.

Tajci so budistične veroizpovedi in imajo veliko templjev.

BANGKOK

Naslednji dan smo si ogledali Bangkok z njegovimi znamenitostmi. To je 10 milijonsko mesto z vsem kar spada zraven. Bogastvo, revščina. Garjavi psi in berači so sopotnik na ulici...; stari templji z pozlačenimi strehami ter ogromni nebotičniki na drugi strani; razlika v kulturi, načinu življenja, hrani. Barantajo skoraj za vsako stvar. Izven turističnih poti se ti vsi nasmihaajo in te pozdravljajo. Občutek imaš, da so revnejši srečnejši od bogatih.

V petek smo se že zjutraj odpravili preko skoraj celega Bangkoka na Univerzo za gozdarstvo.

TAJSKO GOZDARSTVO

Na univerzi smo predavali o Sloveniji in našem gozdarstvu, oni pa so nam pripravili nekaj o njihovem. Angleščino so razumeli bolj malo in jim je glavne stvari prevedel prof. Kim. Najbolj so se čudili kako to, da označimo vsako drevo za posek. Čudili so se seveda tudi snegu in mrazu, ki je značilen za naše kraje v zimskem času.

Pri njih pridobivajo les iz plantaž. Velik del naravnega gozda zavzemajo plantaže kavčukovca, oljnih palm in tikovine. Naravnega gozda je zelo malo, le ta pa je izsekán, tako da segajo iz na videz odraslega gozda posamezna drevesa do 30m višje. Tajska je imela pred 50 leti 75% pokritost z gozdovi, zdaj je okoli 25%. Vlada je tako zaščitila bolj ohranjena področja kot naravne parke, ki pa so bolj vabilo za tujce kot želja za ohranitev narave.

Tajska ima trenutno totalno prepoved sečenj, kar pa je večkrat le na papirju. Interesi lokalnega prebivalstva in močnih multinacionalk so močnejši od zakonov. Krčivte so na račun gradenj in razvoja kmetijstva. Najbolj učinkovit boj proti temu je "žeganje" dreves, ki ga opravijo budistični menihi. Kot sem slišal iz

pripovedi nekega Angleža, si delavci takšnih dreves ne upajo posekati, ogorčeno pa je tudi lokalno prebivalstvo. Le to pa je bolj izjema kot pravilo.

Zaradi prepovedi sečenj se veliko lesa uvažá iz sosednjega Laosa in Kampučije, kjer se dogajajo velike okoljevarstvene katastrofe. Plače gozdarjev in lokalnih čuvajev so majhne. Plača čuvaja je 500 sit na dan ter hrana in stanovanje. Večkrat so izpostavljeni nevarnosti, ko naletijo na tihotapske lovce, ki jih podpira tihotapska mafija. V času, ko smo bili na Tajski, sta bila ubita dva gozdarja, ki sta bila nekomu neke napoti in sta preveč videla. Vsega tega seveda nismo izvedeli na njihovi univerzi.

NA SEVER

V nedeljo smo se zopet srečali s prof. Kim-om, ki nas je odpeljal 70km severno v bivšo prestolnico Ayuthayo. Popoldan pa smo stopili na vlak proti Chang Mai-u. Mesto je velikosti Ljubljane z manj stolpniciami. Stari del mesta je zelo bogat s templji.

V torek smo odšli na izlet okoli mesta, v četrtek pa na "trekking" (par dnevni organiziran pohod). Gozdovi okoli 800 - 1200 m n.m.v. so še najbolj podobni našemu obmorskemu gozdu z trstiko. Tam je podrast bambus, ki pa dosega tudi nad 15m višine. Drevesa pozimi zaradi suše odvržejo listje. Višje, 1500 m n.m.v. se začnejo borovi gozdovi.

V gorah na severu Tajske živijo številna plemena. Večinoma so se priselila iz sosednjih držav. Skušajo živeti svoje tradicionalno življenje. V vaseh ob bolj shojenih poteh pa so se prepustili in živijo večinoma od turizma. Skoraj vsaka vasica ima hišo ali dve, v katerih smo spali. Zjutraj ob petih so nas zbudili petelini in mraz, na katerega nismo bili navajeni. "Danes bomo jahali slone, juhu." Z njimi smo se srečali, ko so jih kopali v reki. Pogled na pet tonsko goro mesa te ne more pustiti mirnega. Treba bo izbrati umirjenega, si rečem. Izbral sem ga, stopil na njegovo glavo, ter se usedel. Vodič je po petdesetih metrih skočil iz slona

in nama pomahal. Začel je prehitevati kolono. Slonica je bila vodja. Ob vasi je počakala na vodiča. Približal se nam je moški in jo skušal nagnati z ostalimi. Odločno se mu je uprla. Začela se je tresti. Rilec je visoko dvignila, ter glasno zatrobila. Umaknil se je. V vas smo šli po levi poti. Najbrž se ji je ob desni poti zgodilo kaj hudega. Sloni živijo tudi sto let in si dosti zapomnijo.

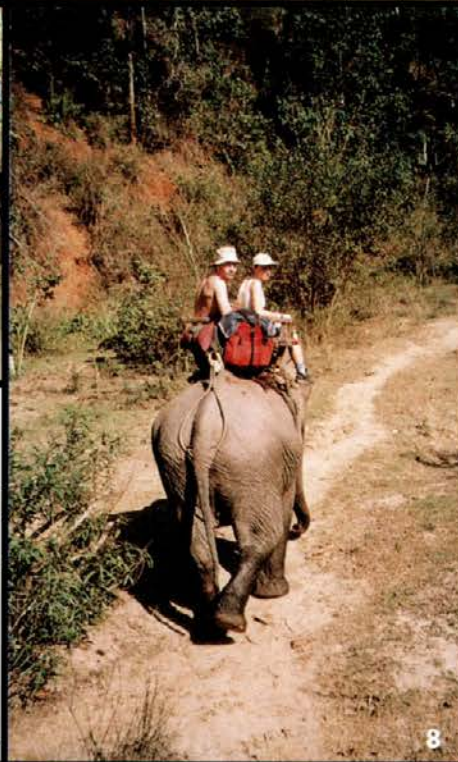
MORJE

Pod resor gozdarstva spadajo vsi priobalni in morski parki. To seveda ni edini razlog, da smo se, čeprav ne skupaj, odpravili na jug. Tajska je turistično zelo razvita in zato je težko najti še nedotaknjene plaže in otoke. Na enemu od še manj razvitih sva bila tudi midva z Vesno. Kokosove palme, mivka, strme skale naravnost iz morja, voda 26C, tropske ribice in morski psi, ki menda ne grizejo. Korale je malo in jih sam skoraj ne najdeš. Ko v vodi odpreš banano, se okoli tebe zbere jata ribic in rib. Malo grizejo po banani, malo pa po tebi. Na zahodni strani otoka, kjer sva bila, gradijo naselja bungalovov. Sekajo skoraj cela pobočja. Upravitelju sem predlagal naj pusti vsaj velika drevesa, ki bi skrila bungalove in dajala senco. Otok se spreminja. S plaže bodo pobrane vse školjke, več bo smeti. Ljudje bodo videli množice bogatašev in se začeli jeziti, zakaj nimajo denarja. Nasmeh iz obrazov bo izginil. K temu sem prispeval tudi jaz in bo verjetno tudi kdo od vas. Potem bo na vrsti nova dežela, ki bo pravkar odprla svoje meje.

TREBA BO DOMOV

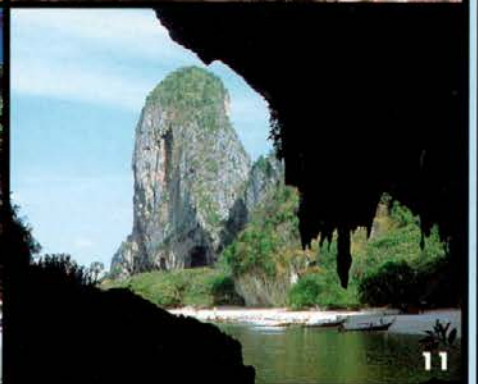
Vsega je enkrat konec. Ob povratku v civilizacijo se zaveš, kje si bil in kaj si videl. Vidiš, da vsega tega, za kar se pehamo, ne bi rabili, da bi bili srečni. TV, položnice in služba pa nas kmalu "spravijo k sebi".

Nekaj pa vseeno ostane in za vedno je drugače. Zahvalil bi se Gozdnemu Gospodarstvu Slovenij Gradec, ki je denarno podprl izlet. ▲

1. Panorama Bangkoka
2. Templji Wat pho v Bangkoku
3. Tempelj Wat phra kaew v Bangkoku
4. Hrana iz vlile za fiste z dobrim želodcem.
5. Stopa za riž - starejši se jih še spomnijo.
6. Božična roža; bananovec in bambus.
7. Ženske plemena Lahu in njihova "avtobusna postaja".
8. Na slonu brez vodiča.
9. Monsumski tropski gozd.
10. Plantaža kavčukovca.
11. Faranl beach
12. Phra nang beach

Foto Miha Koprivnikar

PSI, SLONI IN KORALE

GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC

Vorančev trg 1
2380 Slovenj Gradec
Telefon, nc: 0602 43 332
Faks: 0602 42 684
E-mail: gozd.slg@gg-sg.si

T R G O V I N A

LES

SPECIALIZIRANA TRGOVINA
ZA OSKRBO GOZDARSTVA

NOVO

V naši gozdarski trgovini LES v Slovenj Gradcu in Radljah vam nudimo vse, kar potrebujete za delo v gozdu: vso gozdarsko orodje in opremo za posek in spravilo lesa, kolesne verige za traktor ali tovornjak, zaščitna sredstva in oblačila za gozdarje, kosilnice in motorne kose, škarje za živo mejo, motokultivatorje in še vse ostalo za delo v gozdu in na vrtu, itd...

Oglasite se pri nas.

SLOVENJ GRADEC, Cesta na Štibuh 1
Telefon 0602/501 620, faks 0602/42 684
RADLJE (Dvorec), Koroška cesta 68
Telefon 0602/71 423, faks 0602/71 239

TRAKTOR UNIVERSAL

**Pri nakupu nudimo
5% popust
in darilo
za vse tipe traktorjev**

- brezplačni tehnični pregled
- osnovno zavarovanje
- avtomatsko vlečno kljuko

S E R V I S

- vzdrževanje vseh vrst tovornih vozil z nadgradnjami,
- montažo in vzdrževanje hidravličnih dvigal (pooblaščen servis Palfinger),
- izvajanje meritev tlakov in nastavitve varnostnih ventilov,
- demontažo in montažo avtoplaščev osebnih in tovornih vozil,
- vzdrževanje in popravilo gradbene mehanizacije,
- **vzdrževanje in popravilo kmetijske mehanizacije (pooblaščen servis Universal),**
- montažo in popravilo gozdarskih vitlov,
- montažo snežnih plugov.

Če ste lastnik tovornega vozila, gradbenega ali kmetijskega stroja, potem prav gotovo potrebujete nekoga, ki vam bo pomagal skrbeti zanj. S svojimi dolgoletnimi izkušnjami in usposobljenimi delavci vam nudimo

Obiščite nas ali pokličite za dodatne informacije!

Pameče 151, 2380 Slovenj Gradec
Telefon 0602 42 061, Faks 0602 42 170